

Kasvatus ja koulutus

Tulosbudjetti 2023

Kasvatus ja koulutuslautakunta 13.12.2022

Helsinki

SISÄLLYS

TALOUSARVION 2023 KESKEISET PAINOPISTEET JA TIIVISTELMÄ.....	4
TOIMINNAN KUVAUS.....	5
KESKEISET TALOUSARVIOVUODEN MUUTOKSET PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN JA PALVELUITTAIN.....	6
KAUPUNGIN TUOTTAMAT PALVELUT.....	6
TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET.....	7
Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset.....	7
Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät.....	8
KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTTAMINEN.....	9
Talousarvion toiminnan tavoitteet.....	10
TALOUDELLINEN KESTÄVYYS.....	12
Tilankäytön tehokkuus.....	12
Tuottavuuskehitys.....	12
Suoritteissa tapahtuvat muutokset.....	12
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus.....	12
Perusopetuksen palvelukokonaisuus.....	13
Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus.....	13
Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus.....	14
TALOUSARVION VAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	14
HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	15
Toimialan henkilöstösuunnitelma 2023–2025.....	15
Henkilöstön saatavuus ja sisäinen liikkuvuus.....	16
Henkilöstön osaamisen, johtamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen.....	17
TALOUSARVION SEURANNASSA TARKASTELTAVAT TAVOITTEET.....	18
Sitovat toiminnan tavoitteet.....	18
Muut toiminnan tavoitteet.....	18
Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut.....	19
Suorite- ja taloustavoitteet.....	19
Suoritteet.....	19
Vaikuttavuustavoitteet.....	20
Henkilöstösuunnitelma.....	20
Tuottavuusmittari.....	21
Yksikkökustannusten kehitys.....	21
Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa.....	21
Tilankäytön mittarit.....	22
SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMELLE TUOTETUT PALVELUT JA MUU ULKOISESTI RAHOITETTU TOIMINTA	23
Toiminnan kuvaus.....	23
KORVAUKSET JA AVUSTUKSET.....	24
Toiminnan kuvaus.....	24
Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut.....	25
Suorite- ja taloustavoitteet.....	25

B-OSA TULOSBUDJETTI 2023

TULOSBUDJETIN PERUSTELUT.....	26
Käyttötalous ja investoinnit	26
KÄYTTÖTALOUDEN MÄÄRÄRAHAT	27
Muutokset verrattuna vuoden 2022 talousarvioon.....	27
Tuottavuustoimenpiteet	30
Tuottavuustoimenpiteiden vaikuttavuusarviointi.....	30
TUNNUSLUVUT	31
Tuottavuuden kehittyminen.....	31
Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus	32
Tilankäytön tehokkuus.....	32
Asiakasmäärät.....	33
Henkilöstö.....	34
TA KAUPUNGIN TUOTTAMAT PALVELUT	35
TULOSBUDJETIN ERITTELY PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN	35
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus.....	35
Perusopetuksen palvelukokonaisuus	36
Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus.....	38
Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus.....	40
Toimialan hallinto.....	42
TA KORVAUKSET JA AVUSTUKSET	43
TA SOTEPELLE TUOTETUT PALVELUT JA MUU ULKOISESTI RAHOITETTU TOIMINTA.....	44
IRTAIMEN OMAISUUDEN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT	45

A OSA**HELSINGIN KAUPUNGIN TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025****KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA/ HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO 23.11.2022****KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA**

1 000 €	Käyttö 2021	Talousarvio 2022	Ennuste 2022	Ehdotus 2023	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Tulot yhteensä	83 154	45 920	73 187	69 720	69 720	69 720	69 720
Menot yhteensä	1 294 667	1 335 798	1 357 604	1 381 534	1 416 364	1 469 262	1 524 756
<i>Ylitysoikeus</i>							
Toimintakate	-1 211 513	-1 289 878	-1 284 417	-1 311 814	-1 346 644	-1 399 542	-1 455 036
Poistot	25 991	29 661	27 500	31 122	31 122	32 816	34 985
Tilikauden tulos	-1 237 504	-1 319 539	-1 311 917	-1 342 936	-1 377 766	-1 432 358	-1 490 021
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 237 504	-1 319 539	-1 311 917	-1 342 936	-1 377 766	-1 432 358	-1 490 021
Muutos %							
Tulot		-44,8	59,4	51,8	51,8		
Menot		3,2	1,6	3,4	6,0	3,7	3,8

Tulot sisältävät 2023 alkaen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta veloittavat palvelut.

Vuoden 2023 menot ja toimintakate eivät ole vertailukelpoisia edellisten vuosien menojen ja toimintakatteen kanssa vuokramallin uudistuksesta johtuen. Vertailukelpoinen menojen muutos vuosien 2022 ja 2023 välillä on 67,9 miljoonaa euroa / 5,1 prosenttia.

TALOUSARVION 2023 KESKEISET PAINOPISTEET JA TIIVISTELMÄ

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan neljä keskeisintä painopistettä vuonna 2023 ovat:

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin

Painopisteiden lisäksi keskeistä on tuottavuuden parantaminen sekä strategiset tavoitteet Helsingin koulutuksen kehittämiseksi vuoteen 2030.

Toimialan keskeisiä painopisteitä edistetään vuonna 2023 osana kasvatusta ja opetusta erilaisien toimin kaikissa palveluissa. Vuoden 2023 sitovat toiminnan tavoitteet mittareineen kytkeytyvät hyvinvoinnin edistämiseen sekä henkilöstön veto- ja pitovoiman vahvistamiseen.

TOIMINNAN KUVAUS

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala palvelee vuosittain 200 000 helsinkiläistä yli 600 toimipaikassa 14 700 työntekijän osaamisella. Toimialan keskeisenä tavoitteena on tarjota vetovoimaiset varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, toisen asteen koulutusmahdollisuudet kaikille helsinkiläisnuorille, ammatillista koulutusta sekä asiakaslähtöistä ja monialaista vapaata sivistystyötä aikuisväestölle.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: suomenkielinen jaosto ja ruotsinkielinen jaosto. Toimiala jakautuu neljään palvelukokonaisuuteen ja hallintoon.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta. Palvelukokonaisuus vastaa kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta. Varhaiskasvatusta järjestetään noin 35 000 lapselle. Varhaiskasvatus- ja esiopetusalueita on yhdeksän ja yksityinen varhaiskasvatus on oma palvelunsa.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta ja muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta. Perusopetuksen alueita on seitsemän. Esi- ja perusopetuksen oppilashuolto on oma palvelunsa, joka tuottaa psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukioskoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön järjestämisestä. Toisen asteen opiskeluhoitopalvelut tuottaa palveluja myös yksityisille oppilaitoksille. Lisäksi palvelukokonaisuus järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA-koulutusta), oppisopimuskoulutusta, työllisyydenhoidon koulutuksia, avoimia opintoja, aikuisten perusopetusta, nuorten työpajatoimintaa sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus tuottaa kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, leikkipuistotoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen opetuksen, lukiokoulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä vapaan sivistystyön palvelut. Palvelukokonaisuus huolehtii ruotsinkielisten oppilashuollon psykologien ja kuraattorien palveluiden sekä kehitysvammaisten iltapäivä- ja lomatoiminnan palveluiden tuottamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut. Ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan (TUVA) koulutuksen järjestää Helsingissä Yrkesinstitutet Prakticum.

Toimialan hallinto koostuu seitsemästä palvelusta, jotka tuottavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille hallinto-, henkilöstö-, tietohallinto-, tila- ja viestintäpalveluita sekä talous- ja suunnittelupalveluita ja pedagogisia kehittämisspalveluita. Osa hallinnon henkilöstöstä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistosihteerinä, opistoisäntinä sekä kalustonhoitajina.

KESKEISET TALOUSARVIOVUODEN MUUTOKSET PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN JA PALVELUITTAIN

2 10 (1 000 €)	Menot €	Osuus pääluokan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin muutosta selittävä tekijä
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala yhteensä	1 416 364	100 %	80 566	6,0 %	Vuokramalliin liittyvät vuokramuutokset, strategiset painotukset, hintatason nousu
Vuokramallin muutos	12 650	1 %			
Varhaiskasvatus ja esiopetus	446 858	32 %	11 238	2,6 %	Lakisääteiset muutokset
Perusopetus	417 310	29 %	20 508	5,2 %	Asiakasmäärän kasvu, lakisääteiset muutokset, tarveperustaisen rahoituksen kasvu, inklusion toimenpiteet
Lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö	220 503	16 %	5 155	2,4 %	
• Lukiokoulutus	78 140	6 %	3 136	4,2 %	Asiakasmäärän kasvu
• Ammatillinen koulutus	123 702	9 %	545	0,4 %	Osaamiskeskuksen toiminnallinen muutos
Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus	91 150	6 %	3 636	4,2 %	Tarveperustaisen rahoituksen kasvu, varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustoimenpiteet
Hallinto	227 893	16 %	27 379	13,7 %	Vuokramuutokset, henkilöstön saatavuustoimenpiteet, digitaalisen perustan menot, kotikuntakorvausten kasvu

KAUPUNGIN TUOTTAMAT PALVELUT

1 000 €	Käyttö 2021	Talousarvio 2022	Ennuste 2022	Ehdotus 2023	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Tulot yhteensä	83 154	45 920	73 187	45 920	45 920	45 920	45 920
Menot yhteensä	1 132 639	1 174 514	1 196 170	1 193 465	1 228 295	1 277 316	1 328 374
Ylitysoikeus							
Toimintakate	-1 049 485	-1 128 594	-1 122 983	-1 147 545	-1 182 375	-1 231 396	-1 282 454
Poistot	25 991	29 661	27 500	31 122	31 122	32 816	34 985
Tilikauden tulos	-1 075 476	-1 158 255	-1 150 483	-1 178 667	-1 213 497	-1 264 212	-1 317 439
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 075 476	-1 158 255	-1 150 483	-1 178 667	-1 213 497	-1 264 212	-1 317 439
Muutos %							
Tulot		-44,8	59,4				
Menot		3,7	1,8	1,6	4,6	4,0	4,0

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Vuoden 2023 keskeisimmät toimintaympäristön muutokset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärä kasvaa varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa runsaalla 700:lla eli noin 0,7 prosenttia. Tämä on 0,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin kaupungin keskimääräinen väestönkasvu.

Aiemmin voimaantulleet varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta ja lasten kolmiportaista tukea koskevat lakimuutokset kasvattavat edelleen toimialan menoja. Kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn sekä oppivelvollisuuteen tehdyillä lakimuutoksilla on lähinnä toiminnallisia vaikutuksia ja perhevapaaudistuksen talousvaikutuksia on vaikea arvioida.

Varhaiskasvatustalouden mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia vuosittain vuoteen 2030 asti.

Lapsen tukea vahvistava muutos varhaiskasvatustalouteen tuli voimaan 1.8.2022. Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen laadukasta perustoimintaa. Tukea on annettava viivyttyä tuen tarpeen ilmetyä. Jos tuki ei ole riittävää voidaan tukea antaa tehostettuna tai erityisenä tukena. Kolmiportaisten tuen kustannusvaikutukset kokovuotistuvat vuonna 2023.

Kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn sekä kurinpitoon 1.8.2022 voimaan tulleet muutokset esiopetuksessa ja 5–6-vuotiaiden esiopetuskokeilussa, perusopetuksessa ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuisten perusopetuksessa sekä aikuisten lukiokoulutuksessa lisäävät koulujen ja oppilaitosten vastuita ja tehtäviä. Lisäksi esiopetuksen ja koulutuksen järjestäjien tulee huomioida kiusaamisen ehkäisyyn ja kurinpitoon liittyvät opetussuunnitelmien perusteiden sekä muiden määräyksien muutokset.

Oppivelvollisuuslain 1.8.2022 muutoksen myötä yli 17-vuotiailla oppilailla on oikeus suorittaa oppivelvollisuutta lasten perusopetuksessa. Peruskouluun jää osa oppilaista suorittamaan opintoja, joka lisää myös ohjauksen ja tuen järjestämistarvetta.

Perhevapaaudistus lisää perheiden valinnanvapautta ja tuo joustoja perhevapaiden pitämiseen. Muutosten myötä oikeus varhaiskasvatukseen alkaa sinä kuukautena, kun lapsi täyttää 9 kuukautta ja sama varhaiskasvatuspaikka säilyy enintään 13 viikon vanhempainvapaasta johtuvan poissaolon ajan. Vanhempainrahapäiviä voi käyttää, kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Perhevapaiden tulevaa käyttöä, ja uudistuksen vaikutuksia ei vielä osata arvioida.

Valtion vuoden 2023 talousarvioon esitettyjen varhaiskasvatusmaksujen alentamisen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset eivät ole vielä täsmentyneet, eikä niitä ole huomioitu talousarviossa. Tulojen alenemisen lisäksi asiakasmaksujen lasku lisää oman varhaiskasvatuksen ja vähentää yksityisen varhaiskasvatuksen, avoimen varhaiskasvatuksen ja kerhotoiminnan kysyntää. Tämä kasvattaa palvelutuotannon menoja. Hoitolisän korotus lisää yksityisen hoidon tuen menoja ja voi kasvattaa hieman yksityisen palvelun kysyntää.

Venäjän hyökkäyssota pakenevat ukrainalaiset ovat kasvattaneet kaupungin kasvatus- ja koulutuspalveluiden kysyntää. Vuoden maassaolon jälkeen ukrainalaisilla on mahdollisuus hakea kotikuntaa, ja kotikunnan saaneet alle 18-vuotiaat tulevat oppivelvollisuuden piiriin. Tämä lisää etenkin perusopetuksessa valmistavan opetuksen sekä vahvasti S2-tuetun tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tarvetta. Ukrainalaisille on käynnistetty oma TUVA-koulutuksen ryhmä. Vuonna 2022 työväenopiston suomen kielen kursseille on osallistunut 200, Stadin ammatti- ja aikuisopiston kursseille 250 ja aikuislukion kursseille noin 120 ukrainalaista. Myös aikuisten palveluiden kysynnän odotetaan jatkuvan. Ohjauspalveluita, koulutuksia ja kursseja jatketaan 2023 aikana tarpeeseen vastaten.

Pakolaisuudesta aiheutuvan valmistavan opetuksen tarpeen arviointi on hankalaa. Arvio perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilasmäärästä vaihtelee 690–1 390. Keväällä 2022 perusopetuksen valmistavassa opetuksessa aloittaneet siirtyvät keväällä 2023 perusopetuksen piiriin omaan lähikouluun. Tämä lisää oppilasmäärää ja aiheuttaa lisäkustannuksia ao. kouluihin.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten koulunkäynnin ja opiskelun tapoja muutettiin huomattavasti, sosiaalisista kanssakäymistä rajoitettiin ja vapaa-ajan toimintoja kiellettiin. Koronatilanteen jatkuessa oppijoiden hyvinvoinnin haasteet nousivat esiin, ja pitkittyessään niillä ennustetaan olevan vaikutuksia oppimiseen ja oppijoiden koulutusuriin.

Kouluterveydenhoitohenkilöstön keskittyminen koronaterveydenhuoltoon on viivästyttänyt mm. lasten ja nuorten ikäkausitarkastuksia, jolla on vaikutuksia oppijoiden hyvinvointiin.

Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeet näkyvät koulun ja oppilaitoksen arjessa myös tulevina vuosina. Yhteisöllisyyden vahvistamiseen, lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, monikielisten oppijoiden tukemiseen, kodin ja koulun yhteistyön uudelleen rakentamiseen sekä henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Maksuttoman harrastustoiminnan järjestäminen kaikille lapsille ja nuorille on tärkeää. Korona-aikana osa lapsista katosi harrastustoiminnasta, ja sen vakiinnuttaminen vähintään korona-aikaa edeltävälle tasolle koulupäivän jälkeen edellyttää lisää toimenpiteitä.

Toimintaympäristön riskit ja epävarmuustekijät

Strategiset riskit

Koronakriisin aiheuttama opiskelijoiden oppimisvaje ja hyvinvointivaje ja mielenterveyshaasteiden kasvu yhdessä alueiden erilaistumiskehityksen kanssa muodostavat haasteen sekä henkilöstön, että oppijoiden hyvinvoinnille ja turvallisuudelle.

Alueellisen segregaaation kasvu tuottaa haasteen koulujen yhdenvertaiselle kehitykselle. Alueiden sekä koulujen leimautumisesta voi syntyä mainehaittoja ja vetovoimaisuuden laskua.

Uuden henkilöstön heikko saatavuus ja nykyisen henkilöstön hyvinvoinnin heikkeneminen ovat merkittäviä riskitekijöitä. Henkilöstöpula ja henkilöstön kuormittuminen vaikeuttavat kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden tuottamista ja erityisesti strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista.

Toiminnalliset riskit

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vaikeuttaa asiakasmäärän, erityisesti valmistavan opetuksen tarpeiden ja palvelutilojen tarpeen arviointia.

Talouden ohjaaminen ja seuranta voivat vaikeutua ja kaupungin maine työnantajana voi vaarantua toimimattomien ja virheellistä tietoa sisältävien HR- tietojärjestelmien takia.

Taloudelliset riskit

Toimialan tilojen vuokrien kokonaiskustannukset suhteutettuna toimialan perustehtävien rahoitukseen ovat suuret ja vuokria joudutaan jatkossa rahoittamaan enenevässä määrin palvelujen järjestämiseen varatuista varoista.

Koulutuksellisen tasa-arvorahan tason mahdollinen lasku opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muutoksen myötä vuonna 2023 hankaloittaa eriytymiskehityksen torjuntaa ja opetuksen laadun ylläpitämistä.

KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia

Koulutus 2030 -työn strategisia tavoitteita ja toimenpiteitä työstetään edelleen vuonna 2023. Vuoden 2023 tavoitteita ja toimenpiteitä konkretisoidaan ja kootaan työvälaineitä opettajille ja oppijoille. Tarveperusteista (TP) rahoitusta (aikaisemmin positiivisen diskriminaation (PD) rahoitus, myönteinen erityiskohtelu) vahvistetaan. Rahoituksen uudistus etenee varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen vuonna 2023.

Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan edelleen. Kohderyhmänä ovat erityisesti vieraskieliset. Osallistumisasteen nostaminen kasvattaa hoidossa olevien alle 3-vuotiaiden lasten määrää ja lisää kustannuksia, koska alle 3-vuotiaiden lasten hoitohenkilöstömitoitus on suurempi kuin yli 3-vuotiailla. Samalla kasvaa tarve varhaiskasvatuksen kasvatus- ja hoitohenkilöstölle, jonka saatavuus on jo tällä hetkellä huono. Edellytyksiä vastata varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden haasteisiin, erityisesti ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa, vahvistetaan. Lisäksi vahvistetaan varhaiskasvatuksen laadun varmistamisen edellytyksiä.

Perusopetuksen sitouttavan koulu yhteistyön (SKY) toimintaa jatketaan. Tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja ja luoda myönteistä, kouluun kiinnittymistä tukevaa toimintakulttuuria. Helsingin lasten ja nuorten ohjausryhmä edistää lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista sekä vaikuttamistoiminnan yhteensovittamista. Toimintatapoja ja kanavia kehitetään kaupunkiyhteisesti lapsia ja nuoria kuullen. Inklusion tavoitteiden toteuttamista vahvistetaan.

Englanninkielinen koulutus laajenee edelleen. Koulutusta lisättäessä varmistetaan oppijan kielipolku esiopetuksesta perusopetukseen sekä jatkumahdollisuus toiselle asteelle. Oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutuksia ja vaikuttavuutta seurataan vuosittain seurantasuunnitelman mukaisesti. Pohjoismaisen koulun (Nordiska skolan) toteuttamisen valmistelu on aloitettu kasvatus- ja koulutuslautakunnalle 10.11.2020 esitetyn konseptisuunnitelman mukaisesti.

Taide ja kulttuuri ovat hyvän elämän mahdollistaja

Lukutaidon kehittämisen tavoitteena on, että jokainen oppija löytää oman tapansa lukea. Koulussa tehdään erilaisia toimia lukuinnon kasvattamiseksi ja oppilaiden lukutaidon vahvistamiseksi sekä hyödynnetään lukutaidon tuen tarpeen arviointien tuloksia opetuksen tukena. Lisäksi kouluissa ja päiväkodeissa tuetaan henkilöstön osaamista erilaisten materiaalien ja digitaalisten välineiden käyttöön.

Liikkumista edistetään systemaattisesti osana oppijan päivää. Varhaiskasvatuksessa lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Liikkumisen näkökulma otetaan puheeksi lapsen henkilökohtaisessa VASU-keskustelussa. Perusopetuksessa kouluilla on lukuvuonna 2022–2023 vähintään yksi kehittämistavoite liikkumisesta perustuen kouluterveyskyselyyn, Liikkuva Koulu -nykytilan arviointiin tai Move-mittauksiin. Toisella asteella liikkumista edistetään osana opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointityötä. Liikkumismahdollisuuksia parannetaan Liikuntacoach-pilotilla ja Ammattiosaajan Työkykypassilla.

Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat

Toimialan hyvinvointitavoitteissa korostuu mielen hyvinvoinnin varhainen tuki, tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, liikkumisen ja terveellisen elämäntavan edistäminen sekä turvallisuuden lisääminen. Koronan vaikutusten korjaaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeet näkyvät koulun ja oppilaitoksen arjessa myös tulevana vuosina. Työtä suunnataan yhteisöllisyyden sekä lasten ja nuorten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, monikielisten oppijoiden tukemiseen, kodin ja koulun yhteistyön rakentamiseen sekä henkilöstön hyvinvointiin ja työssä jaksamiseen.

Kiusaamisen vastaisen ohjelman (KVO13) mukaisia toimenpiteitä jatketaan. Vuonna 2023 perusopetuksessa keskitytään erityisesti tunne- ja vuorovaikutustaitojen systemaattiseen opettamiseen, jatkuvaan ryhmäytymiseen sekä tukioppilastoiminnan vahvistamiseen. Toisella asteella yhteisöllisyyden vahvistamiseen on rakennettu Hyvinvointikahvila -konsepti yhteistyössä Soten ja Kuvan nuorisotyön kanssa.

Toimialalla toteutetaan yhteistyössä Kanslian turvallisuusyksikön ja nuorisotyön kanssa toimenpidekokonaisuutta "Ehkäise polarisaatiota – vahvista yhteisöllisyyttä". Työn tavoitteena on ehkäistä radikalisaatiota ja jengiytymistä. Työ keskittyy ennalta ehkäisevään työhön.

Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Toimialan tuottavuus selvitys on käynnistynyt varahaiskasvatuksesta kesällä 2022. Tuottavuus selvitykset etenevät opetukseen ja hallintoon vuosien 2022–2023 aikana.

Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Toimialalla edistetään henkilöstön veto- ja pitovoimaa monin toimenpitein. Ratkaisuja työvoimavajeeseen haetaan jatkuvasti oppisopimuskoulutuksilla, korkeakoulu yhteistyöllä, työssäoppimispaikkojen saatavuuden edistämällä sekä rekrytointi-ilmoitusten ja hakijakokemuksen kehittämällä ja uusilla toimintatavoilla. Toimialan näkyvyyteen ja työnantajamielikuvan kehittämiseen panostetaan kohdistamalla ja uusimalla rekrytointimarkkinointia. Toimialalla edistetään monimuotoisia täydennyskoulutuspolkuja, tarjotaan työsuhteasuntoja ja käytetään erilaisia rekrytointin kannustinpalkkioita. Esihenkilöille tarjotaan rekrytointin tukea mm. rekrytointiklinikoilla.

Talousarvion toiminnan tavoitteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on kaksi (2) sitovaa toiminnan tavoitetta, joista ensimmäinen, "Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa" on samalla kaupunkiyhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoite. Toinen sitova toiminnan tavoite on "Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä".

Mielen hyvinvoinnin varhaisen tuen parantamista koskevan sitovan toiminnan tavoitteen toteutumista mitataan kahdella mittarilla, joista toinen koskee perusopetusta ja toinen lukiokoulutusta. Perusopetusta koskevalla mittarilla todennetaan, että peruskouluissa opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja systemaattisesti ja lukiokoulutusta koskevalla mittarilla, että yhteisöllisyyttä rakennetaan lukioissa määrätietoisesti.

Perusopetuksen mittari on:

Peruskouluista vähintään 80 prosenttia käyttää systemaattisesti yhtä tai useampaa vuodelle 2023 sovittua tunne- ja vuorovaikutustaidon -ohjelmaa syyslukukauden 2023 loppuun mennessä seuraavasti:

- vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla
- vuosiluokkien 1–9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla, jolloin toinen vuosiluokka on oltava luokka-asteilta 1–6 ja toinen luokka-asteilta 7–9.

Koulu päättää, mikä vuosiluokka kokonaisuudessaan (esim. kaikki 1.vuosiluokan oppilaat) käyttää valittua ohjelmaa. Peruskouluista 59 prosenttia käytti yhtä tai useampaa tunne- ja vuorovaikutustaidon ohjelmaa vuonna 2021.

Lukiokoulutuksessa itsensä tärkeäksi osaksi koulu yhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus on laskenut pitkään ja tavoitteena on, että lasku pysähtyy.

Lukiokoulutuksen mittari on:

Itsensä tärkeäksi osaksi kouluuyhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus vastaajista pysyy vähintään 2021 Kouluterveyskyselyn tasolla (45,5 prosenttia).

Tavoitteen saavuttamiseksi jokaisessa lukiossa toteutetaan monialaista verkostoyhteistyötä arjen toiminnassa. Esimerkiksi hyvinvointikahviloissa kohdataan opiskelijoita matalalla kynnyksellä sekä vahvistetaan opiskelijoiden vuorovaikutusta ja vähennetään yksinäisyyttä.

Toisen, henkilöstön veto- ja pitovoiman ja työolojen parantamista koskevan sitovan toiminnan tavoitteen toteutumista mitataan varhaiskasvatusta ja ammatillista koulutusta koskevalla mittarilla.

Mittari on:

Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä kasvaa vähintään 20 prosentilla vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022.

Tavoitteen saavuttamiseksi varhaiskasvatuksessa ja Stadin AO:ssa sovitaan toimenpiteistä, joilla kannustetaan ja mahdollistetaan ei-kelpoisia lastenhoitajia aloittamaan kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa. Vuonna 2021 kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnon suorittamisen oppisopimuksella aloitti 70 opiskelijaa.

Kasvatusta ja koulutusta toimialalla on lisäksi kolme (3) kaupunkiyhteistä toiminallista tavoitetta, joista ensimmäinen koskee kaupunki uudistusta, toinen tuottavuuden parantamista ja kolmas hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Kullakin toiminnan tavoitteella on yksi mittari.

Ensimmäisen toiminnan tavoitteen, ”Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunki uudistusalueilla kaupunkiympäristöä kohentamalla ja palveluita kehittämällä”, toteutumisen mittari on:

Vuonna 2023 yhtä suuri tai suurempi osuus kaupunki uudistusalueiden koulujen oppilaista kuin muiden koulujen oppilaista kokee, että koulun lähialueen aikuiset suhtautuvat heihin ystävällisesti ja että heihin suhtaudutaan ystävällisesti koulun lähialueen julkisissa paikoissa.

Koulun hyvinvointiprofiiliin Sosiaaliset suhteet -osiossa on kysymykset ”Kouluni lähialueen aikuiset suhtautuvat minuun ystävällisesti” sekä ”Kouluni lähialueen julkisissa paikoissa (esim. kirjastot, nuorisotilat, bussit) minuun suhtaudutaan ystävällisesti”. Oppilaiden kokemus ystävällisestä suhtautumisesta lasketaan siten, että kysymykseen ”samaa mieltä” ja ”täysin samaa mieltä” vastanneiden määrä jaetaan kyseisen kysymyksen kokonaisvastausmäärällä, ja näistä kahteen kysymyksen positiivisesti vastanneiden osuudesta lasketaan keskiarvo. Koulut jaotellaan kaupunki uudistusalueisiin kuuluviksi ja ei-kuuluviksi peruspiirijaottelun mukaan.

Vuonna 2021 kaupunki uudistusalueilla 73,2 prosenttia oppilaista koki, että lähialueen aikuiset suhtautuvan heihin ystävällisesti ja että lähialueen julkisissa palveluissa heihin suhtaudutaan ystävällisesti. Muilla kuin kaupunki uudistusalueilla näin kokevien osuus oli 78,7 prosenttia.

Toisen toiminnallisen tavoitteen, ”Parannetaan käyttötalouden tuottavuutta”, toteutumista kuvaava mittari on: Kaikkiin palvelukokonaisuuksiin ja hallintoon tehdään tuottavuus selvitys. Toimialalla käynnistetään tuottavuus selvityksistä mahdollisesti esiin nousevia toimenpiteitä.

Kolmannen, kaupunkiyhteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteen ”Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä” mittari on:

Työväenopistossa ja Arbiksessa ikäihmisille suunnattujen liikunta- ja tanssikurssien lukumäärä ja osuus opiston liikunta- ja tanssikurssien kokonaismäärään kasvaa vuoden 2022 tasosta.

TALOUELLINEN KESTÄVYYS

Tilankäytön tehokkuus

Kaikki uudet rakennushankkeet tehdään lähtökohtaisesti yhteiskäyttöhankkeina 2023–2025. Lisäämällä ja kehittämällä irtokalusteiden, varusteiden ja lukkopesien kierrätystä parannetaan kustannustehokkuutta ja vastataan strategian hiilineutraalivotteeseen.

Toimialan oppimisympäristöjen suunnitteluohjeistuksessa on parannettu suunnitteluratkaisujen kustannustehokkuutta.

Tilankäytön tehokkuus kasvaa taloussuunnitelmakaudella hieman peruskouluissa ja lukiossa. Päiväkotien tilankäytön tehokkuus on heikkenevä. Stadin ammattiopiston käytössä olevien tilojen määrä kasvaa vuonna 2023 ja tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään on edellisvuotta suurempi. Taloussuunnitelmakauden lopulla Stadin ammattiopiston tilankäytön tehokkuus paranee huomattavasti.

Etä- ja monipaikkaisen työn tuoman muutoksen myötä toimialalla on käynnistetty hallinnon tilankäytön tehostamisen suunnittelu.

Tuottavuuskehitys

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoisiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtionosuuslaskennassa käytettäviin kertoimiin.

Toimialan yksikkökustannukset lasketaan nettokustannuksina eli tulot vähennetään menoista. Kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteiden mukaisesti palvelukokonaisuuksittain ja palveluittain. Hallinnon kustannukset kohdennetaan suoraan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti, kun se on mahdollista ja muuten menojen suhteessa.

Toimialan tuottavuusindeksi heikkenee 2,0 yksikköä vuonna 2023 ja heikkeneminen jatkuu koko taloussuunnitelmakauden ajan. Yksikkökustannukset kasvavat vuonna 2023 eniten varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, suomenkielisessä vapaassa sivistystyössä sekä suomenkielisessä perusopetuksessa.

Suoritteissa tapahtuvat muutokset

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä on hieman edellisvuotta pienempi. Kaupungin omissa päiväkodeissa asiakasmäärä kasva 140 lapsella, mutta perhepäivähoidossa on lähes 190 lasta vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärän pieneneminen aiheutuu syntyvyyden laskusta. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelujen käyttöön vaikuttavat työllisyystilanne ja perheiden valinnat eri varhaiskasvatusmuotojen välillä. Helsingin strategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on vieraskielisiä lapsia noin 6 500 eli noin 24 prosenttia kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän, 12 prosenttia lapsista, arvioidaan pysyvän ennallaan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 3 000 lasta.

Leikkipuistoissa toteutettavan koululaisten iltapäivätoiminnan muuttaminen perusopetuslain mukaiseksi iltapäivätoiminnaksi jatkuu vuonna 2023. Leikkipuistojen henkilöstöresursseja kohdistetaan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan.

Helsinki on mukana kaksivuotisen esiopetuksen valtakunnallisessa kokeilussa vuosina 2021–2024. Vuoden 2023 aikana kokeiluun osallistuu yhteensä lähes 1 600 vuonna 2016 ja vuonna 2017 syntynyttä lasta 42 suomenkielisessä kokeiluun valitussa päiväkodissa.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus

Suomenkielistä perusopetusta on varauduttu järjestämään noin 43 300 oppilaalle. Perusopetuksen oppilasmäärä on lisääntynyt vuosittain ja se kasvaa 780 oppilaalla verrattuna vuoden 2022 talousarvioon. Vieraskielisten oppilaiden määrä jatkaa kasvuaan. Suomenkielisen perusopetuksen oppilasta on vieraskielisiä noin 23 prosenttia, eli 10 000 oppilasta. Valmistavan opetuksen oppilasmäärä on noin 600. Vuoden 2022 syksyllä valmistavassa opetuksessa oli noin 650 oppilasta, joista ukrainalaisia oli vajaa 200.

Erityisoppilaiden osuus on noin 14 prosenttia koko oppilasmäärästä. Tämä on yhteensä noin 6 200 oppilasta, joista erityisluokilla on noin 3 050 (49 prosenttia) oppilasta ja integraatio-oppilaita on noin 3 150 (51 prosenttia). Vaikeasti kehitysvammaisten ja autististen erityisoppilaiden määrässä on viime vuosina ollut merkittävää kasvua. Näille ryhmille tarkoitettuja erityisluokkia on jouduttu perustamaan lisää vuosittain.

Perusopetuslain mukaisen koululaisten iltapäivätoiminnan oppilasmäärä kasvaa vuoden 2022 talousarvioon verrattuna edelleen noin 600 oppilaalla, jolloin toiminnassa on yhteensä noin 9 600 oppilasta; näistä suomenkielisessä toiminnassa vajaan 8 600 ja ruotsinkielisessä toiminnassa runsaat 1 000. Kaupunki järjestää toimintaa kouluissa ja leikkipuistoissa noin 3 000 oppilaalle ja avustettavassa iltapäivätoiminnassa on noin 6 600 oppilasta.

Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä perusopetuksessa on tehostettu ja lisätty oppilaanohjausta. Oppilaalla on oikeus saada tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9. Tehostetun ohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin. Tehostetun ohjauksen tarpeessa on noin 1 200 oppilasta. Oppilaalle tarjotaan ohjausta vielä perusopetuksen päättymisen jälkeen elokuussa, jos oppilaalla ei ole koulutuspaikkaa.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus

Toisen asteen opiskelijoiden määrän arvioidaan kasvavan koko 2020-luvun. Helsingissä lukiopaikka tarjotaan 60 prosentille peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Suomenkielisten lukiolaisten määrä kasvaa yli 400 opiskelijalla vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Helsingin kaupungin ylläpitämissä suomenkielisissä lukioissa on noin 9 000 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 17 prosenttia.

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuoteen. Muun kielisten opiskelijoiden määrä on 43 prosenttia kokonaisopiskelijamäärästä.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa Helsingissä ammattityöntekijöiden työvoimapoistuman ja väestömäärän, erityisesti vieraskielisen väestömäärän kasvuun takia. Vuodeksi 2022 ammatti- ja aikuisopisto sai 803 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaansa. On todennäköistä, että opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vastaavan suuruisen harkinnanvaraisen lisäyksen Stadin ammatti- ja aikuisopistolle myös vuonna 2023.

Vapaan sivistystyön opetusta tarjotaan 105 000 tuntia. Kursseja, luentoja ja tapahtumia tarjotaan laajasti eri puolilla kaupunkia sekä verkossa. Erityisenä kohderyhmänä ovat vieraskieliset helsinkiläiset, joille tarjotaan monipuolisesti suomi toisena kielenä -opetusta sekä madalletaan kynnystä osallistua myös muuhun koulutukseen.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta järjestetään 2 320 asiakkaalle. Kaupungin omissa päiväkodeissa asiakasmäärä vähenee 10 lapsella. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ostopalvelun osuus on ollut noin 10 prosenttia.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa. Vuonna 2023 kokeiluun osallistuu vuosina 2016 ja 2017 syntyneitä lapsia kahdessa ruotsinkielisessä päiväkodissa. Kokeilussa mukana olevilla lapsilla on oikeus oppilashuollon palveluihin, ja kolmiportaisen tuen malli koskee myös kokeiluun osallistuvia lapsia.

Ruotsinkielistä perusopetusta järjestetään noin 4 150 oppilaalle, joista vieraskielisiä on 3 prosenttia. Oppilasmäärä kasvaa noin 75 oppilaalla. Erityisoppilaiden suhteellinen osuus säilyy nykyisellä tasolla noin 8 prosentissa. Valmistavan opetuksen ja S2-opetuksen tarve on lisääntynyt viime vuosina.

Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa on noin 1 320 opiskelijaa, joista vieraskielisiä on 1 prosentti.

Ruotsinkielistä vapaan sivistystyön opetusta tarjotaan 21 500 tuntia. Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Tavoitteena on saavuttaa entistä laajemmin uusia asiakasryhmiä vapaan sivistystyön piiriin. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä ovat vieraskieliset helsinkiläiset, joille tarjotaan monipuolisesti ruotsi toisena kielenä -opetusta sekä madalletaan kynnystä osallistua myös muuhun koulutukseen. Toinen kohderyhmä ovat ikäihmiset, joiden mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä parannetaan lisäämällä heille suunnattujen liikuntakurssien osuutta liikuntakurssien kokonaismäärästä.

TALOUSARVION VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Talousarvioehdotuksen toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin. Toimenpiteillä parannetaan lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Toimenpiteillä vaikutetaan oppijoiden osallisuuteen, oppimistulosten paranemiseen ja opinnoissa edistymiseen. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymykset ovat osa toiminnan suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön koulutusta, työmenetelmien kehittämistä sekä kasvatusympäristöjen järjestämistä.

Lapsivaikutukset

Toimialan asiakasryhmänä ovat lapset ja nuoret. Toimialan talousarvion toimenpiteet ja asetetut toiminnan tavoitteet kohdistuvat pääasiassa lapsiin ja nuoriin. Toimenpiteet edistävät lasten ja nuorten turvallista kasvua ja oppimista sekä sujuvaa opinpolkua ja parantavat kaikkien lasten ja nuorten elämänlaatua. Kaupunki kehittää omaa toimintaansa, jolla tavoitellaan hyvinvointia lasten ja nuorten elämään. Osa toimenpiteistä johtuu lainsäädäntöuudistuksista tai valtakunnallisesti rahoitetusta kehittämisestä, jolla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia koko maan tasolla.

Talousarvioon sisältyvillä toimialan strategian toteutumista edistettävillä toimenpiteillä, mm. varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisella, englanninkielisen koulutuksen lisäämisellä ja Myllypuron kampuksen käyttöönotolla arvioidaan olevan myönteisiä lapsivaikutuksia palvelutarjonnan monipuolistuessa ja laajentuessa.

Toimialan toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan myönteisesti oppijan opinpolkuun.

Sukupuolivaikutukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvion toimenpiteitä ei ole suoraan kohdistettu oppijoiden sukupuoleen. Siten ne eivät suoraa vahvista tai heikennä sukupuolten yhdenvertaisuutta tai tasa-arvoa.

Kasvatuksen ja koulutuksen palveluita tarjotaan joustavasti oppijoiden tarpeista lähtien. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toiminta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle pohjautuu voimassa oleviin opetussuunnitelmiin, joiden mukaan päiväkodeissa ja kouluissa edistetään sukupuolten tasa-arvoa, tuetaan oppilaan identiteetin rakentumista, toteutetaan sukupuolittietoista opetusta ja arvostetaan moninaisuutta.

Yhdenvertaisuusvaikutukset

Toimialan talousarvion toimenpiteissä ja tavoitteissa on huomioitu eri ikäiset oppijat varhaiskasvatuksesta ikä-ihmisiin. Strategisten tavoitteiden toteuttamisen toimenpiteet kohdistuvat erityisesti lapsiin ja nuoriin. Yhdenvertaisuuteen myönteisesti sekä segregatioon ehkäisevästi vaikuttavia toimenpiteitä arvioidaan olevan esimerkiksi tarveperusteisen indeksin rahoitusuudistuksella, Oikeus oppia -kehittämishjelmalla sekä oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanolla. Henkilöstön osaamisen kehittämisen arvioidaan vahvistavan yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta toimialalla.

Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset

Oppiminen itsessään tuottaa hyvinvointia ja vahvistaa osallisuutta. Talousarvioon sisältyy toimenpiteitä, sitova tavoite sekä kaupunkiyhteinen toiminnallinen tavoite, joilla on hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia. Sitovana tavoitteena parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa mm. tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta lisäten. Varhaisen tuen toimenpiteet ehkäisevät tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin.

Lukemisen edistämällä arvioidaan olevan terveyttä ja hyvinvointia lisääviä vaikutuksia kaikilla oppijoilla. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sekä kiusaamisen vastaisteet toimenpiteet lisäävät kaikkien oppijoiden hyvinvointia. Hyvinvointikahvila-toiminnalla vahvistetaan opiskelijoiden vuorovaikutusta ja vähennetään yksinäisyyttä. Turvallisen yhteisön pelisäännöt auttavat luomaan kaikille turvallisen oppimisympäristön.

Lisäksi toiminnallisena tavoitteena on parantaa ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä. Tavoitetta edistetään vapaan sivistystyön liikunta- ja tanssikursseilla.

Yritys- ja työllisyysvaikutukset

Yritysvaikutukset ovat merkittäviä. Stadin ammatti- ja aikuisopiston ammatillinen koulutus tuottaa ammatillista osaamista joustavasti alueellisen elinkeinoelämän muuttuviin ja vaihteleviin tarpeisiin.

Ammatillinen osaaminen lisää hyvinvointia olemalla merkittävä työllistymisen takaaja. Koulutustason nosto parantaa yksilöiden työllistymisen mahdollisuuksia ja asemaa työmarkkinoilla sekä pidentää työuria.

Sitovana tavoitteena on parantaa henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä. Tavoitetta edistetään lisäämällä Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävän oppisopimuskoulutuksen aloittavien määrää. Oppisopimuskoulutus on merkittävä työllistymisen takaaja.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2023–2025

Henkilöstön määrällisellä ja laadullisella ennakkoinnilla vastataan toiminnasta, lainsäädännöstä ja muista toimintaympäristön muutoksista aiheutuviin henkilöstötarpeisiin. Vuonna 2023 toimialan henkilöstömäärä tulee kasvamaan maltillisesti lähinnä kasvavan asiakasmäärän vuoksi. Toimialalla on määritelty henkilöstöstrategiset tavoitteet vuosille 2022–2023. Ne ovat “Olemme houkutteleva työnantaja” ja “Onnistumme yhdessä. Kun johtaminen on hyvää, henkilöstö voi hyvin.”

Nykyisestä vakinaisesta henkilöstöstä noin 950 (9 prosenttia) saavuttaa eläkeiän vuosina 2023–2025. Eläkeiän jo saavuttaneita työskentelee vakinaisessa palvelussuhteessa noin 630 henkilöä. Eniten

ennakoitua eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksen opettajissa ja lastenhoitajissa sekä luokanopettajissa ja lehtoreissa. Esihenkilöiden ennakoitua eläkepoistumaa on eniten päiväkodin johtajissa ja rehtoreissa sekä hallinnossa. Vakinaisen henkilöstön ulkoinen lähtövaihtuvuus vuonna 2021 oli yhteensä 6,9 prosenttia (822 henkilöä). Tästä muiden kuin eläköityneiden osuus oli 5,2 prosenttia, mikä on henkilöstömääränä 630.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä kasvaa väestöennusteen ja osallistumisasteen kehityksen mukaisesti. Suunnittelukaudella arvioidaan kymmenen varhaiskasvatusyksikön kasvavan, joka tarkoittaa, että näihin yksiköihin lisätään mitoituksesta irti oleva varajohtaja. Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaista henkilöstörakenteen muutosta jatketaan seuraamalla päiväkotien henkilöstörakennetta ja rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos lisää palkkakustannuksia aina vuoteen 2030 asti.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa vuonna 2022 aloitettua nopean avun toimintaa ja omien sijaisten liikkuvuutta kehitetään edelleen.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvaessa lisätään uusia luokanopettajan, lehtorin ja erityisopetuksen virkoja. Oppilasmäärältään suurimpien peruskoulujen johtamisjärjestelmäuudistuksen toimeenpanoa jatketaan suunnitelmakaudella asteittain lisäämällä uusia apulaisrehtorin virkoja. Tehostetun oppilaanohjauksen vahvistaminen lisää perusopetuksen opinto-ohjaajien määrää.

Koulunkäyntiavustajapalveluiden ostot Seuresta ovat kasvaneet edellisinä vuosina. Perusopetuksessa tavoitteena on rekrytoida lisää kaupungin omia koulunkäyntiavustajia, mikä tulevaisuudessa pienentää henkilöstövuokrauksen tarvetta. Iltapäivätoiminnan asiakasmäärän kasvuun varaudutaan perustamalla uusia toimia.

Lukioiden henkilöstömäärä kasvaa lähivuosina opiskelijamäärän kasvun myötä. Stadin AO:n henkilöstömäärän kehityksessä ei tapahdu merkittävää muutosta. Mahdollisiin muutoksiin vaikuttavat erityisesti ammatillisen koulutuksen rahoitukseen kuuluvien, vuosittain erikseen haettavien, strategiarahoituksen ja lisäsuoritepäätöksen suuruus.

Oppivelvollisuuden laajentamisen henkilöstövaikutuksia seurataan suunnittelukaudella. Työllisyydenhoidon kuntakokeilulla on ollut vähäisiä henkilöstövaikutuksia ja vähäisiin henkilöstövaikutuksiin varaudutaan koko kuntakokeilun ajan.

Oppilas- ja opiskelijahuollon resursseja kasvatetaan vastaamaan lakisääteistä mitoitusta. Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluita vahvistetaan strategian mukaisesti opiskeluhuollon ja koulun muiden ammattilaisten osaamisen kehittämällä.

Toimialan asiakas- ja henkilöstömäärä ovat kasvaneet viime vuosina, mutta tämä ei ole kasvattanut hallinnon henkilöstömitoitusta. Myös ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkattavan henkilöstön määrä on kasvanut koko toimialalla. Asiakas- ja henkilöstömäärien kasvuun on reagoitu mm. uudistamalla hallinnon rakenteita ja tehtäviä.

Henkilöstön saatavuus ja sisäinen liikkuvuus

Toimialalla on henkilöstövajetta erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan, erityisluokanopettajan ja psykologin tehtävissä. Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstövajetta on näiden lisäksi luokanopettajan ja koulunkäyntiavustajan tehtävissä. Seuren kautta palkattavia määräaikaista ruotsinkielisiä koulunkäyntiavustajia ei ole ollut riittävästi saatavilla. Ammatillisessa koulutuksessa on pula tekniikan alan opettajista. Hallinnon tehtävissä saatavuusongelmat ilmenevät erityisesti tietohallintopalveluissa sekä talous- ja suunnittelupalveluissa.

Varhaiskasvatuksen työvoimatilanne on kriittinen ja heikentynyt entisestään. Rekrytoinnin sekä sijaisten saatavuuden ongelmat lisäävät työvoimavajetta. Pedagogisen osaamisen taso vaarantuu ei-kelpoisten työntekijöiden määrän kasvaessa.

Kannustuspalkkioiden käyttöä jatketaan ja tehostetaan. Rakennemuutoksen ja työvoimatilanteen edistämiseksi varhaiskasvatuksessa tuetaan edelleen vuosien 2023–2024 aikana henkilöstön pätevyymistä varhaiskasvatuksen opettajaksi myöntämällä palkkaetuja yliopistojen 1000+ hankkeen kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon opintoihin ja maksamalla koulutukseen hakeutumiseen liittyviä avoimen yliopiston kurssimaksuja. Lisäksi tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuksen sosionomien määrää tukemalla henkilöstön pätevyymistä sosionomin tehtävään. Oppisopimuskoulutuksen kautta pätevytyvien varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrää pyritään nostamaan ja varhaiskasvatuksen opettajien pätevyymistä varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi tuetaan edelleen. Opinnoissa tukeminen lisää henkilöstön palkkaetu- ja sijaiskustannuksia.

Peruskoulun luokanopettajia tuetaan palkallisella virkavapaalla heidän suorittaessaan erillisiä erityisopettajan opintoja. Pätevyymiskoulutusten tukemista tarkastellaan myös muiden ryhmien osalta. Varsinkin toiminnan kannalta keskeistä on tukea laajamittaiseen kaksikieliseen opetukseen ja kielikylpyopetukseen pätevyymistä. Lisäksi tehostetaan yhteistyötä, harjoittelukäytäntöjä sekä viestintää yliopistojen kanssa, osallistutaan laajemmin rekrytointitapahtumiin sekä suunnataan markkinointia kattavammin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelle.

Toimialalla on kehitetty viime vuosien pandemia-aikojen henkilöstön siirtokokemusten perusteella liikkuvuuteen liittyviä prosesseja ja henkilöstön vastaanottokyvykkyyttä.

Henkilöstön osaamisen, johtamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu strategiakaudelle laadittuihin osaamisen kehittämisen painopistealueisiin, jotka tukevat toimialan neljän painopisteen toteutumista sekä Koulutus 2030 -strategian muodostamista.

Ensimmäinen strategiakauden painopiste on perustyöhön fokuoiminen. Sen tavoitteena on, että kaikki päiväkodit, koulut ja oppilaitokset ovat hyviä. Osaamisen kehittämisessä tämä tarkoittaa pedagogiikkaan, laadukkaaseen johtamiseen, työnteon tapoihin, oppijoiden ja henkilöstön hyvinvointiin sekä lukemisen ja lukutaidon vahvistamiseen liittyvän osaamisen vahvistamista. Toinen osaamisen kehittämisen painopiste on henkilöstön veto- ja pitovoimaan liittyvä osaaminen. Kolmas strategiakauden osaamisen kehittämisen painopiste on ”Kohti tulevaisuutta: Koulutus 2030”, joka suuntaa pitkän aikavälin strategisiin tavoitteisiin ja johtamisen visioon ja näissä tarvittavaan osaamiseen.

Koko toimialaa koskevia pedagogisia osaamisen kehittämisen painopisteitä vuonna 2023 ovat muun muassa tunne- ja vuorovaikutustaitoihin, oppimisvajeen paikkaamiseen sekä digitaalisten työvälineiden pedagogiseen käyttöön liittyvän osaamisen kehittäminen. Koulutus 2030 työskentelyssä kehitetään tulevaisuuden osaamiseen ja tulevaisuusosaamiseen liittyviä eri osa-alueita.

Johtamisen kehittämisessä painottuvat vuonna 2023 kaupungin johtamisen kulmakivet. Kaupunkitasoisesti edistetään eettisiä periaatteita osana työkuultuurin kehittämistä. Toimialalla rakennetaan johtamisen visiota 2030. Osana johtamisen visiotyöskentelyä tarkastellaan toimialan johtamisen rakenteita ja luodaan suuntaviivoja sille, miten johtamisella saavutetaan Koulutus 2030 tavoitteet. Esihenkilöiden hyvinvointia ja onnistumista tuetaan osana henkilöstöstrategisia toimenpiteitä. Onnistumisen johtamisen kehittämisessä panostetaan erityisesti tavoitteelliseen suoritukseen johtamiseen, palkitsemiseen sekä perehdytykseen osana sujuvaa työnteon aloitusta ja pitovoiman vahvistamista. Palvelukokonaisuuksissa jatketaan myös erilaisia johtamisen kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä, kuten johtoryhmätyöskentelyn kehittämistä.

Toimialalla edistetään aiempaa laajemmin osaamisen kehittämisen menetelmiä. Mentorointia lisätään kouluttamalla lisää mentoreita, joka mahdollistaa ryhmien määrän kasvattamisen. Työnohjausta tarjotaan ensisijaisesti esihenkilöille sekä työyhteisöille toimialalle tärkeiden kriteerien mukaisesti. Johtoryhmä- sekä coaching -valmennuksilla edistetään johtamisen kehittymistä toimialalla vuoden 2023 aikana.

Toimialan työhyvinvointijohtamisen kehittämisen tavoitteet laaditaan perustuen kaupungin strategiakauden työhyvinvointiohjelmaan ja ne tarkentuvat vuodelle 2023 toimialan työhyvinvointisuunnitelmassa. Työyhteisöissä edistetään Kunta10 henkilöstökyselystä nousseita kehittämistoimenpiteitä. Työterveyshuollon kilpailutus ja siten sujuva siirtyminen mahdollisen uuden toimijan tuottamiin työterveyshuollon palveluihin on tärkeää vuonna 2023.

TALOUSARVION SEURANNASSA TARKASTELTAVAT TAVOITTEET

Sitovat toiminnan tavoitteet

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Maailman paras ja yhdenvertaisin paikka oppia Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa (hyte)	Mittari 1 Perusopetus: Peruskouluista vähintään 80 % käyttää systemaattisesti yhtä tai useampaa vuodelle 2023 soveltuvaa tunne- ja vuorovaikutustaidon -ohjelmaa syyslukukauden 2023 loppuun mennessä seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> • vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 kouluissa vähintään yhdellä vuosiluokalla • vuosiluokkien 1–9 kouluissa vähintään kahdella vuosiluokalla (toinen vuosiluokka on oltava luokkasteilta 1–6 ja toinen luokkasteilta 7–9). Mittari 2 Lukiokoulutus: Itsensä tärkeäksi osaksi koulu yhteisöä kokevien opiskelijoiden osuus vastaajista pysyy vähintään 2021 Kouluterveyskyselyn tasolla (45,5 %).	Segregaation ehkäisy
TOIMIALAN TAVOITE			
Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä	Varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus: Stadin AO:ssa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien kelpoisuuteen tähtäävässä oppisopimuskoulutuksessa aloittaneiden määrä kasvaa vähintään 20 % vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022.	

Muut toiminnan tavoitteet

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(t)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
KAUPUNKIYHTEINEN TAI TOIMIALOJEN YHTEINEN TAVOITE			
Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiudistusalueilla kaupunkiympäristöä kohentamalla ja palveluita kehittämällä	Vuonna 2023 yhtä suuri tai suurempi osuus kaupunkiudistusalueiden koulujen oppilaista kuin muiden koulujen oppilaista kokee, että koulun lähialueen aikuiset suhtautuvat heihin ystävällisesti ja että heihin suhtaudutaan ystävällisesti koulun lähialueen julkisissa paikoissa.	Segregaation ehkäisy
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	Parannetaan käyttötalouden tuottavuutta	Kaikkiin palvelukokonaisuuksiin ja hallintoon tehdään tuottavuus selvitys.	Vastuullinen ja kestävä talous
Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä (hyte)	Työväenopistossa ja Arbiksessa ikäihmisille suunnattujen liikunta- ja tanssikurssien lukumäärä ja osuus opiston liikunta- ja tanssikurssien kokonaismäärään kasvaa vuoden 2022 tasosta.	Segregaation ehkäisy

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Suorite- ja taloustavoitteet

Suoritteet

	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
VARHAISKASVATUS						
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana	28 205	28 662	28 442	28 632	29 205	29 875
Suomenkielinen varhaiskasvatus	25 940	26 332	26 129	26 312	26 865	27 535
Omissa päiväkodeissa	24 526	24 853	24 785	24 996	25 607	26 334
Maksusitoumusasiakkaat	491	488	480	500	500	500
Perhepäivähoidossa	517	602	464	416	383	351
Kerhoissa	406	389	400	400	375	350
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 265	2 330	2 313	2 320	2 340	2 340
Omissa päiväkodeissa (sis. esiopetus)	2 000	2 055	2 038	2 045	2 065	2 065
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	205	210	210	210	210	210
Perhepäivähoidossa	60	65	65	65	65	65
Esiopetusoppilaat, 6-vuotiaiden esiopetus (20.9)*	6 301	6 125	6 062	5 952	5 722	5 627
*) Sisältyvät omassa päiväkodeissa olevien lasten määrään						
Suomenkielinen varhaiskasvatus	5 803	5 654	5 602	5 502	5 256	5 215
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	498	471	460	450	466	412
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA	8 400	9 019	9 230	9 635	9 760	9 760
Kaupungin koulujen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	790	500	500	500	500	500
Kaupungin leikkipuistojen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat alkaen 1.8. 2021	0	2 000	1 100	2 000	2 000	2 000
Kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	437	430	7 200	515	560	560
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	7 173	6 089	430	6 620	6 700	6 700
PERUSOPETUS	45 829	46 593	46 730	47 451	47 993	48 362
Suomenkielinen perusopetus	41 876	42 514	42 651	43 298	43 811	44 168
Ruotsinkielinen perusopetus	3 953	4 079	4 079	4 153	4 182	4 194
LUKIOKOULUTUS	9 344	9 849	9 792	10 281	10 614	10 912
Suomenkielinen lukiokoulutus	8 086	8 566	8 509	8 964	9 258	9 522
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 258	1 283	1 283	1 317	1 356	1 390
AMMATILLINEN KOULUTUS	10 043	9 319	9 372	9 369	9 369	9 369
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	9 721	8 947	8 974	8 947	8 947	8 947
TUVA-koulutus	195	240	293	290	290	290
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus						
Työpajatoiminta, nuorten määrä henkilötyövuosina	127	132	132	132	132	132
VAPAA SIVISTYSTYÖ						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö						
Opetustunnit	101 726	102 200	102 200	105 000	102 200	102 200
Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit	4 984	4 500	4 500	4 300	4 500	4 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	83 888	81 000	81 000	83 000	81 000	81 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö						
Opetustunnit	21 302	21 500	21 500	21 500	21 500	21 500
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit	2 923	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	10 598	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	123 028	123 700	123 700	126 500	123 700	123 700
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	94 486	95 000	95 000	97 000	95 000	95 000

Vaikuttavuustavoitteet

	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus						
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)						
1-2 -vuotiaat	57,9	57,0	59,0	59,0	59,0	59,0
3-4-vuotiaat	92,3	92,0	93,0	93,0	93,0	93,0
5-vuotiaat	95,2	96,0	96,0	96,0	96,0	96,0
6-vuotiaat	95,6	96,0	96,0	96,0	96,0	96,0
1-6 -vuotiaat	81,9	83,5	83,0	83,0	83,0	83,0
1-6 -vuotiaiden osallistumisaste						
Kaupungin varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)	73,4	74,7	74,7	74,7	74,7	74,7
Tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki	8,5	8,8	8,8	8,8	8,8	8,8
Vieraskielisten 1-6 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)						
	76,0	76,0	76,0	76,0	76,0	76,0
Suomen ja ruotsinkielinen perusopetus						
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1. luokan oppilaat, kaupungin koulut						
	85,3	86,0	90,0	90,0	90,0	90,0
Helsinkiiläisistä perusopetuksen päättäneistä perusasteen jälkeisissä hauissa ilman koulutuspaikkaa jääneiden osuus kaikista hakeneista (ei valittu tai ei vastaanottanut).						
	5,7	2,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Suomen- ja ruotsinkielinen lukiokoulutus						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)						
	0,1	4,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Läpäisyaste						
	84,8	85,7	83,4	85,0	85,4	85,4
Keskeyttäminen negatiivinen						
	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Ammatillinen koulutus						
Alle 19-vuotiaiden negatiivinen keskeyttäminen						
	4,3	5,4	5,0	5,0	5,0	5,0
Opiskelijoiden näkemys opintojensa vaikuttavuudesta (asteikko 1-5).						
	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Sijoittuminen valmistumisen jälkeen. Työllistyneiden ja jatko-opintoihin siirtyneiden osuus kaikista valmistuneista vuosi valmistumisen jälkeen						
	75,0	80,0	83,0	83,0	83,0	83,0
Koko toimialasta						
Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 20-24-vuotiaista helsinkiiläisistä. Osuus lasketaan vain Suomessa syntyneistä, koska maahanmuuttavien tutkintotiedoissa on puutteita.						
	87,0	88,3	88,0	89,0	89,0	89,0

Henkilöstösuunnitelma

	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö						
Henkilöstön määrä						
	14 654	14 510	14 461	14 654	14 832	15 011
Henkilöstötyövuodet (oma henkilöstö)						
	13 615	12 585	13 025	13 201	13 353	13 502

Tuottavuusmittari

	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Tuottavuusindeksi, Tuottavuus	100,0	101,8	100,8	98,0	95,7	93,3

Yksikkökustannusten kehitys

Palvelu euroa / x,	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)						
Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	11 042	11 264	11 911	12 133	12 575	12 975
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	12 747	13 334	12 815	14 498	14 875	15 831
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)						
Suomenkielinen perusopetus	9 776	9 814	9 945	10 407	10 688	10 971
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	8 435	9 495	9 649	9 827	9 940	10 056
Ruotsinkielinen perusopetus	10 560	10 560	10 556	11 111	11 286	11 840
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	8 890	9 475	9 107	9 917	9 985	10 072
Ammatillinen koulutus **	12 512	12 690	12 642	13 492	13 799	14 095
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	129	127	131	135	141	143
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	137	137	143	144	147	150

**) Vuosina 2022 - 2024 opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan + lisäopiskelijavuodet

Prosenttimuutos yksikkökustannuksissa

Muutos, %	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)						
Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	2,74	2,01	5,74	7,71	3,64	3,18
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	1,52	4,60	-3,89	8,73	2,60	6,43
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)						
Suomenkielinen perusopetus	2,88	0,39	1,33	6,04	2,70	2,65
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	6,75	12,57	1,62	3,50	1,15	1,17
Ruotsinkielinen perusopetus	-1,02	0,00	-0,04	5,22	1,58	4,91
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	4,27	6,58	-3,88	4,66	0,69	0,87
Ammatillinen koulutus **	7,30	1,43	-0,38	6,32	2,28	2,15
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	6,46	-1,80	3,15	6,30	4,44	1,42
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	3,62	0,34	4,38	5,11	2,08	2,04

**) Vuosina 2022 - 2024 opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan + lisäopiskelijavuodet

Tilankäytön mittarit

Muutos, %	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Tilan käyttö						
Päiväkodit						
Tilat, m ²	277 954	281 806	281 555	279 838	289 943	294 854
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään	10,10	10,08	10,15	9,98	10,18	10,21
Peruskoulut						
Tilat, m ²	536 842	540 842	541 224	549 011	555 773	561 001
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään	11,71	11,61	11,58	11,55	11,54	11,24
Lukiot						
Tilat, m ²	87 642	87 642	88 845	87 339	87 339	87 339
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään	9,38	8,90	9,02	8,50	8,25	8,41
Stadin ammattiopisto***						
Tilat, m ²	175 474	175 474	175 474	177 334	170 594	125 327
Tilojen pinta-alamäärä (h ²) suhteessa asiakasmäärään	14,44	13,57	13,57	19,03	18,31	11,94

***) Stadin ammattiopiston opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan mukaiset opiskelijavuodet + lisäopiskelijavuodet

SOSIAALI-, TERVEYS- JA PELASTUSTOIMELLE TUOTETUT PALVELUT JA MUU ULKOISESTI RAHOITETTU TOIMINTA

1 000 €	Käyttö 2021	Talousarvio 2022	Ennuste 2022	Ehdotus 2023	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Tulot yhteensä				23 800	23 800	23 800	23 800
Menot yhteensä				23 800	23 800	23 800	23 800
Ylitysoikeus							
Toimintakate				0	0	0	0
Poistot							
Tilikauden tulos							
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)							
Muutos %							
Tulot							
Menot							

Toiminnan kuvaus

Talousarviokohta sisältää opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien palvelut, joiden tuottamisesta kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemän päätöksen (§ 179) mukaisesti. Lisäksi talousarviokohta sisältää kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle tuottamat kehitysvammaisten iltapäivä- ja lomatoiminnan palvelut.

Opiskeluhuollon psykologipalveluiden henkilöstömitoitusta koskeva lakimuutos tulee voimaan 1.8.2023. Jatkossa yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 opiskelijaa.

Psykologien saatavuus on heikko. Tämä haittaa opiskeluhuollon laadukasta toteuttamista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen toimiala tiivistävät yhteistyötä opiskeluhuollossa, jotta lapset ja nuoret saavat mielenterveyspalveluita ja lyhytinterventioita arkiympäristössään kouluissa. Myös valmentavan koulutuksen opiskelijoiden oppilashuollon tarpeet selvitetään.

Talousarviokohdalle kohdennetaan myös mahdollisella ulkopuolisella, kuten valtiolta saatavalla hankerahoituksella järjestettävän toiminnan tulot ja menot. Hankerahoitus ja sillä järjestettävä toiminta konkretisoituu vasta talousarviovuoden kuluessa, joten sitä koskevat määrärahat eivät ole tiedossa talousarviota laadittaessa, eikä niitä esitetä talousarviovuosien tuloina ja menoina.

Valtion erityisavustuksen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin ennakoidaan vähenevän merkittävästi vuonna 2023. Lakimuutoksen myötä avustuksiin varataan pysyvästi noin 15 miljoonaa euroa vuodessa ja muu määräraha ratkaistaan vuosittain valtion talousarviossa. Aiempi määrärahataso on ollut noin 40–60 miljoonaa euroa vuodessa.

Valtion Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus rahoittaa koulutus- ja osaamispalveluita työelämän tarpeisiin. Palvelukeskuksen myöntämät valtionavustukset tarjoavat uuden rahoituskanavan vapaalle sivistystyölle. Jatkuvan oppimisen rahoitusta haetaan erityisesti kototumista ja perustaitoja tukeviin kursseihin työväenopistoissa.

KORVAUKSET JA AVUSTUKSET

1 000 €	Käyttö 2021	Talousarvio 2022	Ennuste 2022	Ehdotus 2023	Talousarvio 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Tulot yhteensä							
Menot yhteensä	162 028	161 284	161 434	164 269	164 269	168 146	172 582
Ylitysoikeus							
Toimintakate	-162 028	-161 284	-161 434	-164 269	-164 269	-168 146	-172 582
Poistot							
Tilikauden tulos	-162 028	-161 284	-161 434	-164 269	-164 269	-168 146	-172 582
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-162 028	-161 284	-161 434	-164 269	-164 269	-168 146	-172 582
Muutos %							
Tulot							
Menot		-0,5	0,1	1,9	1,9	2,4	2,6

Toiminnan kuvaus

Talousarviokohta sisältää varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen, perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset, perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan avustukset ja muita yksittäisiä avustuksia sekä koulutaloyhtiöiden pääomavuokrat.

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset ovat 54,8 miljoonaa euroa. Yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärän kasvaa lähes 370 lapsella. Kaupunkistrategian mukaan varhaiskasvatuksen saatavuutta vahvistetaan yksityisen hoidon tuen korotuksella. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti korotuksista kokouksessaan 1.2.2022 ja yksityisen hoidon tukea korotetaan vuonna 2023 edelleen monipuolisen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan varmistamiseksi ja turvaamiseksi. Kotihoidon tuen asiakasmäärä on ollut vuoden 2022 aikana laskeva. Vuoden 2023 aikana kotihoidossa olevia alle kouluikäisiä lapsia on keskimäärin noin 5 400 kuukaudessa.

Toimiala korvaa muualla kuin Helsingin kaupungin peruskouluissa opiskelevien helsinkiläisten oppilaiden koulunkäyntikuluja yksityisille kouluille, valtion kouluille sekä kunnille. Vuonna 2023 maksettavat kotikuntakorvaukset, joista on vähennetty muiden kuntien Helsingille maksamat kotikuntakorvaukset ovat noin 98,7 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevia muiden kuntien oppilaita on noin 1 150 ja muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevia helsinkiläisiä oppilaita on lähes 10 000.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustukset järjestöille ovat 10,0 miljoonaa euroa. Lisäksi maksetaan muita avustuksia 0,7 miljoonaa euroa.

Tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Suorite- ja taloustavoitteet

	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
VARHAISKASVATUS						
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana						
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	6 160	6 414	5 634	5 406	5 114	5 049
Yksityishoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 339	2 931	3 182	3 297	3 372	3 455
PERUSOPETUS						
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät						
Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	508	560	1 150	1 150	1 300	1 450
Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	9 586	9 815	9 844	9 965	10 115	10 115

TULOSBUDJETIN PERUSTELUT

Tulosbudjetin valmistelun pohjana on ollut kasvatus- ja koulutuslautakunnan 13.9.2022 hyväksymä vuoden 2023 talousarvioehdotus huomioiden sen jälkeisessä talousarviokäsittelyssä siihen päätetyt muutokset. Valmistelussa on huomioitu kaupunkistrategia.

Käyttötalous ja investoinnit

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio poikkeaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan syyskuussa tekemästä talousarvioesityksestä seuraavasti:

1 000 €	Lautakunnan hyväksymä TAE 2023	Muutokset	Talousarvio 2023
Tulot	69 720	-	69 720
Menot	1 381 534	34 830	1 416 364
Toimintakate	- 1 311 814	- 34 830	- 1 346 644
Investoinnit	33 601	-	33 601
- tietotekniikkainvestoinnit	18 141	-	18 141
- muut investoinnit	15 460		15 460

Seuraavassa on eritelty muutokset perusteluineen ja vaikutuksineen talousarviokäsittelyn eri vaiheissa (pormestariston talousarvioehdotus, kaupunginhallituksen talousarvioehdotus, kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio) verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen.

Käyttötalous

Käyttötalouden 34,8 miljoonan euron määrärahalisäykset on tehty talousarviokohtaan Kaupungin palvelut eli kohdentuvat kaupungin itse järjestämien kasvatus- ja koulutuspalveluiden rahoittamiseen.

Määrärahalisäys jakaantuu seuraavasti:

- 22 000 000 euroa toiminnallisiin lisäpanostuksiin
- 12 650 000 euroa kaupungin uuden tilavuokramallin aiheuttamiin vuokrannousuihin
- 180 000 euroa lähisuhdeväkivaltaryhmän menoihin

22 miljoonan euron lisäpanostuksen kohdentaminen on eritelty kohdassa käyttötalouden määrärahat osana kokonaislisäyksiä. Kohdennuksissa on huomioitu poliittisten ryhmien kirjaukset lisäresurssien kohdentamisesta.

Kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio

Ei muutoksia verrattuna kaupunginhallituksen esitykseen.

Investoinnit

Kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio

Ei muutoksia lautakunnan talousarvioehdotukseen

KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAT

Esitys määrärahan jakautumisesta.

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS	TA2023
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Myyntitulot	9 761	8 918	33 031	33 031	0	0,0 %
Maksutulot	32 584	36 590	33 105	33 105	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	2 460	23 437	2 460	2 460	0	0,0 %
Vuokratulot	971	875	978	978	0	0,0 %
Muut toimintatulot	144	482	146	146	0	0,0 %
Tulot yhteensä	45 920	70 302	69 720	69 720	0	0,0 %
Palkat	530 270	539 780	562 169	557 451	-4 718	-0,8 %
Henkilösivumenot	140 971	143 599	146 043	136 305	-9 738	-6,7 %
Palvelujen ostot	297 312	301 374	299 363	312 295	12 932	4,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	23 978	26 009	26 774	27 964	1 190	4,4 %
Avustukset	65 938	66 903	66 454	66 462	8	0,0 %
Vuokrat	275 900	280 094	313 912	313 610	-302	-0,1 %
Muut menot	1 430	1 577	1 649	2 277	628	38,1 %
Menot yhteensä	1 335 798	1 359 336	1 416 364	1 416 364	0	0,0 %
Toimintakate	-1 289 878	-1 289 034	-1 346 644	-1 346 644	0	0,0 %

Muutokset verrattuna vuoden 2022 talousarvioon

Määrärahat kasvavat verrattuna vuoden 2022 talousarvioon noin 80,6 miljoonaa euroa. Määrärahalisäysten lisäksi muutoksissa on huomioitu se, että menoarvio on laskenut. Marraskuun lopussa 2022 tarkentuneet palkkojen sivukulut ovat talousarviossa ennakoitua pienemmät. Tämä antaa liikkumavaraa muihin menoihin noin 7,5 miljoonaa euroa. Tästä liikkumavarasta pääosa, noin 6 miljoonaa euroa on kohdennettu muiden menojen talousarviossa ennakoitua suurempaan hintatason nousuun sekä kaupungin palkkakehitysohjelman rahoittamiseen.

Määrärahalisäykset sisältävät kaikkiaan lähes 15 miljoonan euron edestä laadullisia lisäpanostuksia erityisesti varhaiskasvatukseen.

- Tilavuokrien kasvu + 36,5 miljoonaa euroa**
 Tilavuokrien kasvusta noin 12,7 miljoonaa euroa johtuu uudesta tilavuokramallista. Tämä muutos on kompensoitu toimialalle täysimääräisesti teknisenä lisäyksenä. Loppuosa kasvusta eli noin 24 miljoonaa euroa johtuu uusista tiloista sekä perusparannuksien aiheuttamista vuokrankorotuksista. Vuokramenot kasvavat noin 12 % verrattuna vuoteen 2022. Kasvusta noin kolmannes johtuu vuokramallin muutoksesta.
 - Hintatason nousu + 27,0 miljoonaa euroa**
 Tulosbudjetissa on varauduttu keskimääräiseen hintatason nousuun 27 miljoonalla eurolla. Kaupungin talousarvion pohjana on arvio 3,8 % keskimääräisestä hinnan noususta. Vuokrakulujen hintatason nousuun on varauduttu kaupunkiympäristön toimialan ilmoituksen mukaisesti ja henkilöstökulujen nousuun 1,9 prosentilla.
- Marraskuun lopussa saadun tiedon mukaan palkkojen sivukulut tulevat olemaan talousarviossa ennakoitua pienemmät. Tämä antaa toimialalle liikkumavaraa eli mahdollisuutta kohdentaa määrärahoja muihin menoihin arviolta 7,5 miljoonaa euroa. Tästä liikkumavarasta on varattu 3,2 miljoonaa hintatason nousun kattamiseen palveluiden ostoissa. Näiden hintatason nousu on huomattavasti korkeampi, kuin mihin talousarviovaiheessa on pystytty varautumaan.
- Asiakasmäärien kasvuun + 9,7 miljoonaa euroa.**

Asiakasmäärä kasvaa 670 lapsella ja nuorella. Kasvu on 0,7 % verrattuna vuoteen 2022. Asiakasmäärät kasvavat perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa. Menoarvio on kasvanut 1,6 miljoonalla eurolla verrattuna talousarvioehdotukseen. Asiakasmääräarvio on kasvanut perusopetuksessa ja iltapäivätoiminnassa.

Iltapäivätoimintaa ei ole huomioitu em. kokonaisasiakasmäärän kasvussa, koska iltapäivätoiminnan asiakkaat ovat perusopetusta suorittavia oppilaita. Iltapäivätoiminta erillisenä palveluna näille oppilaille kasvattaa kuitenkin kustannuksia. Paikka halutaan turvata kaikille iltapäivätoiminnan järjestämisen piiriin Helsingissä kuuluville, jolloin ennakoitu kysynnän kasvu edellyttää oman palvelutarjonnan lisäksi noin 530 uuden oppilaan palvelujen järjestämistä avustettavana toimintana. Tämä edellyttää noin 0,7 miljoonan euron lisämäärärahaa avustuksiin ja korvauksiin. Tämä määräraha on tulosbudjetissa varattu oman toiminnan määrärahoihin. Määrärahan siirto avustuksiin ja korvauksiin edellyttää uudessa talousarviorakenteessa kaupunginvaltuuston päätöksen. Tämä päätösehdotus tuodaan lautakunnan käsittelyyn alkuvuodesta 2023 erikseen.

- **Varhaiskasvatuksen laadun varmistaminen ja henkilöstön saatavuuden parantaminen + 4,3 miljoonaa euroa**

Varhaiskasvatuksen nopeaan avun liikkuviin joukkoihin ja palveluohjauksen yksikön toimintaan kohdennetaan 2,0 miljoonaa euroa. Loput määrärahasta kohdennetaan varhaiskasvatuksen saatavuustoimenpiteitä pohtineen työryhmän esitysten mukaisesti monimuotokoulutuksen tukemiseen sekä oppisopimuskoulutukseen lastenhoitajan urasta kiinnostuneille. Lisämäärärahoissa painotetaan ruotsinkielistä varhaiskasvatusta.

- **Lakisääteiset muutokset + 3,7 miljoonaa euroa**

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutoksiin ja lapsen kolmitasoiseentukeen on varattu 1,8 miljoonaa euroa. Kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnan lisämenoihin on varattu miljoona euroa ja opiskeluhuollon psykologien ja kuraattoreiden mitoitusmuutokseen 0,9 miljoonaa euroa uudessa talousarviokohdassa Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta. Tämä lisämäärärahavaraus pohjautuu valtion rahoitukseen, jonka kaupunki laskuttaa sotepe toimialalta.

- **Palkkakehitysohjelma + 2,9 miljoonaa euroa**

Kaupunkitasolla päätetyt palkankorotukset lähinnä varhaiskasvatuksen henkilöstölle nostavat henkilöstömenoja noin 2,9 miljoonalla eurolla.

Kaupunginhallituksen 28.11.22 päättämällä tavalla vuonna 2022 palkkakehitysohjelmalla on haluttu erityisesti parantaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kelpoisen hoito- ja kasvatushenkilöstön saatavuutta tietyissä varhaiskasvatuksen päiväkodeissa. Korotuksia suunnataan myös kelpoisuusehdot täyttävälle erityisluokanopettajille perusopetuksessa. Vuoden 2023 menot palkankorotuksista rahoitetaan toimialojen budjeteista. Tämä menolisäys on rahoitettu tulosbudjetissa talousarviossa ennakoitua pienemmistä sivukuluista syntyneellä liikkumavaralla.

- **Yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottaminen + 2,1 miljoonaa euroa**

Korotuksilla pyritään kaupunkistrategian mukaisesti turvaamaan palvelutarjonnan monipuolisuus. Korotukset kompensoivat yksityisille palveluntuottajille hintatason noususta syntyviä lisäkustannuksia.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää korotettiin 1.6.2022 alkaen. Korotuksen kokovuotinen lisävaikutus määrärahoihin vuodelle 2023 on 1,1 miljoonaa euroa. Lisäksi tulosbudjetissa on varauduttu yksityisen hoidon kuntalisän korottamiseen 17 €/kk/lapsi 1.3. alkaen ja toiseen korotukseen 23 €/kk/lapsi 1.8. 23 alkaen. Yhteensä korotukset ovat 40 €/kk/lapsi vuonna 2023. Vuoden 2023 korotusten kustannusvaikutus on 1,0 miljoonaa euroa vuonna 2023.

- **Tarveperustainen rahoitus + 2,0 miljoonaa euroa**

Tarveperusteisen rahoituksen lisäys kohdennetaan pääosin perusopetukseen. Perusopetuksen tarveperusteinen (TP) rahoituksen päivitetty laskentamalli otetaan käyttöön 1.8.2023. Koulut voivat käyttää koulukohtaista määrärahaa harkintansa mukaan syrjäytymisen ehkäisyyn. Tarveperusteisen

rahoituksen määrärahoja ei saa käyttää hallinnollisiin kuluihin. Yleisimmin rahoitusta käytetään henkilöstökuluihin, kuten koulunkäyntiavustajiin, erityisopettajiin tai luokanopettajiin. Varhaiskasvatuksen laskentamalli arvioidaan ja päivitetään vuonna 2023.

- **Inklusion tavoitteiden toteuttaminen + 1,5 miljoonaa euroa**
Inklusiivisen koulun kehittämiseen on varattu 1,5 miljoonaa euroa, joka kohdentuu pääosin suomenkielisiin peruskouluihin. Inklusiossa opetus suunnitellaan vastaamaan oppilaan tarvetta ja tuki tuodaan oppilaan luo eli käytännössä mahdollistetaan oppilaiden tarvitsema tuki omassa lähikoulussa. Opetusjärjestelyt ovat joustavia, opettajat tekevät yhdessä töitä (yhteisopettajuus, samanaikaisopettajuus), oppilaiden osallisuus huomioiden.
- **Kaupungin digitaalisen perustan kustannusten kasvu + 1,4 miljoonaa euroa**
Varaus on tehty kaupunginkanslian ilmoituksen suuruisena.
- **Perusopetuksen kouluvalmentajatoimintaan on varattu + 0,7 miljoonaa euroa**
Kouluvalmentaja toimii koulun muun henkilöstön kanssa turvallisena aikuisena, jota kohtaa ja kuuntee oppilaita, ennaltaehkäisee kiusaamista ja yksinäjämistä, edistää yhteisöllisyyttä ja hyvää ryhmähenkeä sekä kehittää koulun kerho- ja harrastustoimintaa.
- **Pienhankinnat + 0,5 miljoonaa euroa**
Aiemmin investointimäärärahoilla päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille tehtyihin pienhankintoihin on tehty 0,5 miljoonan euron lisäys käyttötalouden määrärahoihin, koska hankintojen luonteen vuoksi ne kuuluvat kirjanpidollisesti käyttötalousmenoiksi.
- **Kaksikieliseen opetukseen + 0,5 miljoonaa euroa.**
Kaksikieliseen suomi - englanti opetuksen lisäämiseen, englanninkielisiin opettajiin kaksikieliseen opetukseen sekä kielikylpyopetukseen.
- **Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yksikkörakennemuutoksiin on varattu + 0,5 miljoonaa euroa.**
- **Kauramaidon tarjoaminen päiväkodeissa + 0,4 miljoonaa euroa**
Kauramaitoa tarjotaan varhaiskasvatuksessa 1.8. 2023 alkaen kaikissa kaupungin päiväkodeissa.
- **Suomi toisen kielenä opetukseen vapaassa sivistystyössä + 0,3 miljoonaa euroa**
- **Työhyvinvoinnin lisääminen + 0,2 miljoonaa euroa**
Henkilöstön virkistysrahaa korotetaan nykyisestä 18 eurosta/henkilö 12 eurolla/henkilö koko toimialan henkilöstölle. Vuonna 2023 määräraha on 30 euroa/henkilö.

Menot, joihin tulosbudjetissa ei ole varauksia

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu ulkoisen rahoituksen hankkeisiin, koronaepidemian suoriin kustannuksiin eikä Ukrainan sodan aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Kaupunki on varannut koronasta palautumista edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2022—2023 erillismäärärahaa, josta yhteensä 17 miljoonaa euroa on varattu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käyttöön. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on päättänyt erillismäärärahojen kohdentamisesta erikseen. Opiskeluhooltoon suunnatut määrärahat, joita ei ole käytetty vuonna 2022 kohdennetaan toimialalla uudestaan lautakunnan päätöksen mukaisesti.

Tulosbudjetissa ei ole myöskään varauksia yksityisten koulujen tilavuokriin. Vuoden 2022 lopussa saadun päätöksen mukaan Rudolf Steiner-koulun tilavuokrat siirtyvät toimialan maksettaviksi. Vuokramenot ovat noin 1,5 miljoonaa euroa kuukaudessa. Tarvittavien lisämäärärahojen siirto toimialan talousarvioon tarkennetaan kaupunginkanslian kanssa alkuvuodesta 2023.

Tuottavuustoimenpiteet

Tuottavuustoimenpiteillä pyritään kaupunkistrategian mukaisesti pitämään menokasvua tulevina vuosina hallittuna. Tulosbudjetti perustuu jo päätettyihin ja käynnissä oleviin tuottavuustoimenpiteisiin sekä toiminnallisesti perusteltavissa oleviin toiminnan muutoksiin. Keskeiset jo käynnistetyt tuottavuustoimenpiteet ovat:

- Varhaiskasvatuksen päiväkotiapulaisten siirto Palvelukeskukseen mahdollistaa yhdistelmätyön laajentamisen. Tästä arvioitu tuottavuushyöty on noin 3,4 miljoonaa euroa vuodessa.
- Stadin ammatti- ja aikuisopiston osaamiskeskuksen toiminnan integrointi osaksi Stadin ammatti- ja aikuisopiston perustoimintaa huomioiden kuntakokeiluiden painopisteet. Tämä kasvattaa tuottavuutta 1,4 miljoonalla eurolla.
- Varhaiskasvatuksen ruokapalveluiden kilpailutus laajenee asteittain 2023–2024 ja kasvattaa tuottavuutta 0,5 miljoonalla eurolla vuonna 2023.
- Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa laajennetaan leikkipuistoihin. Tämä mahdollistaa yhdenmukaisen ammattimaisen iltapäivätoiminnan tarjoamisen kaikille kaupungin 1–2 - luokkalaisille ja toimialan henkilöstöresurssien tehokkaamman käytön. Avustettavan iltapäivätoiminnan tarjonta kasvaa vastaavasti vähemmän. Arvioitu tuottavuushyöty on 0,5 miljoonaa euroa.

Uutena toimenpiteenä varhaiskasvatuksen tuottavuusselvityksen pohjalta pyritään kohdentamaan kasvatus- ja hoitohenkilökuntaa suhteessa lasten määrään entistä tasaisemmin kaupungin eri alueiden välillä.

Toimialan hallinnon tuottavuutta parannetaan tehostamalla tilojen käyttöä, jossa toimenpiteenä hallinnon tilojen yhteiskäyttö kaupunkitasolla. Toimialan hallinnon siirtyminen kaupunkiympäristön kanssa yhteiskäyttötiloihin, mahdollistaisi Töysänkadun tilojen vapautumisen lukiokoulutuksen kasvavaan tilatarpeeseen.

Tuottavuustoimenpiteiden vaikuttavuusarviointi

Iltapäivätoiminnan toiminnan muutos: leikkipuistojen henkilöstöresursseja kohdistetaan perusopetuslain mukaiseen iltapäivätoimintaan

Perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa laajennetaan leikkipuistoihin, joka lisää iltapäivätoiminnan tarjoamista kaikille kaupungin 1–2 luokkalaisille perusopetuslain mukaisena palveluna. Samalla kaupungin resursseja pystytään käyttämään nykyistä paremmin yhteen. Nyt toiminta hajaantuu leikkipuistotoimintaan ja perusopetuksen alaiseen iltapäivätoimintaan ja resursseja ei saada kaupungissa täysimääräisesti oppilaiden käyttöön iltapäivän osalta. Perheille tiedotetaan mahdollisuudesta hakea maksuhojennusta iltapäivätoiminnan maksuun, joka on perusopetuksen alaisessa iltapäivätoiminnassa. Maksuhojennuslain muutos mahdollistaa yhä useammalle mahdollisuuden maksun alentumiseen.

Osaamiskeskuksen integrointi osaksi Stadin ammatti- ja aikuisopiston perustoimintaa

Stadin ammatti- ja aikuisopisto tekee yhteistyötä kuntakokeilun kanssa tekemällä vieraskielisille asiakkaille osaamiskartoituksia. Osaamiskartoitusten kautta asiakkaat saadaan ohjattua heille sopivaan koulutukseen tai hankkimaan puuttuva osaaminen. Jatkossa kuntakokeilun asiakkaat ohjautuvat suoraan Stadin ammatti- ja aikuisopistoon jatkuvan haun kautta, kun osaamiskeskus on osa opiston varsinaista toimintaa.

Varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalveluiden kilpailutuksen laajentaminen.

Varhaiskasvatuksen siivous- ja ruokapalvelujen kilpailutuksen laajentuminen vuoden 2021 talousarviossa päätetyllä tavalla (säästöt vuodesta 2023 alkaen). Ruokapalvelujen kilpailutusta lisätään

kaupunginvaltuuston vuonna 2014 päättämästä 20 %:sta 30 %:iin. Ruokapalvelujen yhteydessä kilpailutetaan myös siivouspalveluja 30 %.

Kilpailuttamisen laajentaminen toteutetaan asteittain vuosina 2022–2024 ja kilpailutuksen enimmäisraja on 30 % ruoka- ja siivouspalveluista. Kilpailutuksella tavoitellaan kustannussäästöjä laatutason säilyttäen. Kilpailutuksen kustannusvaikutukset konkretisoituvat vuodesta 2023 alkaen. Lisäksi tavoitellaan synergiaa ruoka- ja siivouspalvelujen kilpailuttamisella yhdessä.

TUNNUSLUVUT

Tuottavuuden kehittyminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus	2021	2022	Ennuste				
			3/2022	TA 2023	TB 2023	2024	2025
2021=100							
Suoriteindeksi	100,0	101,6	102,6	103,1	103,8	104,7	106,2
Kustannusindeksi	100,0	99,8	107,4	105,2	106,2	109,4	113,8
Tuottavuusindeksi	100,0	101,8	95,5	98,0	97,7	95,7	93,3

Tuottavuus on laskettu huomioiden suoritteet ja kustannukset kaupungin itse tuottamissa varhaiskasvatus-, opetus- ja koulutuspalveluissa. Tulosbudjetti 2023 luvuissa ovat mukana vuokramallin muutokset.

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoisiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtionosuuslaskennassa käytettäviin kertoimiin.

Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus

Yksikkökustannusten kehitys	Ennuste						
	2021 TP	2022 TA	3/2022	2023 TA	2023 TB	2024 TSE	2025 TSE
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)							
Suomenkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	11 042	11 264	11 900	12 133	12 168	12 575	12 975
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja esiopetus	12 747	13 334	13 494	14 498	14 444	14 875	15 831
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)							
Suomenkielinen perusopetus	9 776	9 814	9 876	10 407	10 552	10 688	10 971
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	8 435	9 495	9 632	9 827	10 028	9 940	10 056
Ruotsinkielinen perusopetus	10 560	10 560	10 609	11 111	11 143	11 286	11 840
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukiokoulutus	8 890	9 475	9 142	9 917	9 819	9 985	10 072
Ammatillinen koulutus **	12 512	12 690	13 544	13 492	14 099	13 799	14 095
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)							
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	129	127	131	135	133	141	143
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	137	137	141	144	146	147	150

**) Vuosina 2022 - 2025 opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan + lisäopiskelijavuodet
Tulosbudjetin 2023 luvuissa on mukana vuokramallin muutokset.

Tilankäytön tehokkuus

Tilan käyttö	2021	Ennuste III		TA	TB	2024	2025
		2022	2022	2023	2023		
Päiväkodit							
Tilat, m2	277 954	281 806	281 555	279 838	281 660	289 943	294 854
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	10,10	10,08	10,17	9,98	10,36	10,18	10,21
Peruskoulut							
Tilat, m2	536 842	540 842	542 769	549 011	555 128	555 773	561 001
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	11,71	11,61	11,58	11,55	11,67	11,54	11,24
Lukiot							
Tilat, m2	87 642	87 642	88 845	87 339	89 272	87 339	87 339
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	9,38	8,90	9,10	8,50	8,68	8,25	8,41
Stadin ammattiopisto*							
Tilat, m2	175 474	175 474	175 474	177 334	173 484	170 594	125 327
Tilojen pinta-alamäärä (htm2) suhteessa asiakasmäärään	14,44	13,57	14,21	19,03	15,29	18,31	11,94

*) Stadin ammattiopiston opiskelijavuodet sisältävät järjestämisluvan mukaiset opiskelijavuodet + lisäopiskelijavuodet

Asiakasmäärät

	TP 2021	TA 2022	TB 2022	Ennuste 3/2022	TAE 2023	TB 2023	Muutos TB 2023 - TA 2022
VARHAISKASVATUS							
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset keskimäärin vuoden aikana	37 704	38 007	38 007	37 069	37 335	37 271	-736
Suomenkielinen varhaiskasvatus	25 940	26 332	26 230	26 039	26 312	26 302	-30
Omissa päiväkodeissa	24 526	24 853	24 853	24 743	24 996	25 119	266
Maksusitoumusasiakkaat	491	488	488	458	500	410	-78
Perhepäivähoidossa	517	602	500	465	416	423	-179
Kerhoissa	406	389	389	373	400	350	-39
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 265	2 330	2 330	2 280	2 320	2 290	-40
Omissa päiväkodeissa (sis. esiopetus)	2 000	2 055	2 055	2 040	2 045	2 080	25
Ostopalvelupäiväkodeissa	205	210	210	184	210	160	-50
Perhepäivähoidossa	60	65	65	56	65	50	-15
TA -kohta korvaukset ja avustukset							
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	6 160	6 414	6 414	5 546	5 406	5 372	-1 042
Yksityishoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 339	2 931	3 033	3 204	3 297	3 307	376
Esiopetusoppilaat, 6-vuotiaiden esiopetus (20.9)**	6 301	6 125	6 236	6 123	5 952	6 000	-125
Suomenkielinen varhaiskasvatus	5 803	5 654	5 776	5 657	5 502	5 550	-104
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	498	471	460	466	450	450	-21
**)Sisältyvät omissa päiväkodeissa olevien lasten lukumäärään							
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA							
Kaupungin koulujen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	8 400	9 019	8 765	9 380	9 635	10 395	1 376
Kaupungin leikkipuistojen järjestämässä perusopetuksen iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat alkaen 1.8.2022.	790	500	550	500	500	430	-70
Kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	0	2 000	1 000	1 200	2 000	2 300	300
Avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	437	430	415	430	515	515	85
Ajoneuvon koulun iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	7 173	6 089	6 800	7 250	6 620	7 150	1 061
PERUSOPETUS	45 829	46 593	46 593	46 889	47 451	47 581	988
Suomenkielinen perusopetus	41 876	42 514	42 514	42 815	43 298	43 428	914
Ruotsinkielinen perusopetus	3 953	4 079	4 079	4 074	4 153	4 153	74
LUKIOKOULUTUS	9 344	9 795	9 795	9 768	10 281	10 218	423
Suomenkielinen lukiokoulutus	8 086	8 512	8 512	8 487	8 964	8 901	389
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 258	1 283	1 283	1 281	1 317	1 317	34
AMMATILLINEN KOULUTUS	9 848	9 079	9 079	9 882	9 369	9 079	0
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	9 721	8 947	8 947	9 750	8 947	8 947	0
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina josta TUVA-koulutusta	9 721	8 947	8 947	9 750	8 947		
	245	294	294		290		
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus							
Työpajatoiminta, nuorten määrä henkilötyövuosina	127	132	132	132	132	132	0
VAPAA SIVISTYSTYÖ							
Suomenkielinen vapaa sivistystyö							
Opetustunnit	101 726	102 200	104 000	105 000	105 000	107 000	4 800
- josta maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit	4 984	4 500	4 500	4 300	4 300	4 300	-200
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	83 888	81 000	82 000	81 000	83 000	85 000	4 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö							
Opetustunnit	21 302	21 500	21 500	21 500	21 500	21 500	0
- josta maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit	2 923	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	0
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	10 598	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	0
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	123 028	123 700	125 500	126 500	126 500	128 500	4 800
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	94 486	95 000	96 000	95 000	97 000	99 000	4 000
TA -kohta korvaukset ja avustukset							
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät							
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	508	560	560	1 150	1 150	1 150	590
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	9 586	9 815	9 815	9 844	9 965	9 965	150

Henkilöstö

Asiakasmäärän kasvusta johtuen toimialan henkilöstömäärä kasvaa 240 henkilöllä verrattuna vuoteen 2022. Varhaiskasvatuksessa edellisvuoteen verraten henkilöstö vähenee 160 henkilöllä, jonka taustalla on puhtauspalveluhenkilöstön siirtyminen keväällä 2022 Palvelukeskus Helsinkiin. Perusopetuksen henkilöstö kasvaa 330 henkilöllä, lukioiden henkilöstö kasvaa 40 henkilöllä ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstö vähenee 15 henkilöllä. Tulosbudjetissa on huomioitu henkilöstömäärän kasvusta johtuva määrärahojen kasvu, sovitut työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, prosentin suuruinen kertapalkkiovaraus sekä muut henkilöstökuluihin vaikuttavat tekijät. Toimialan henkilöstösuunnitelmaan vaikuttavat periaatteet on kuvattu talousarvioesityksessä.

	TP 2021	TB 2022	TAE 2023	TB 2023	muutos TB2023- TB2022
KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ*	14 654	14 530	14 654	14 769	239
VARHAISKASVATUS- JA ESIOPETUS, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	6 403	6 448	6 284	6 315	-133
Päiväkodin johtajat	163	168	165	165	-3
Varhaiskasvatuksen opettajat	2 328	2 473	2 523	2 540	67
Varhaiskasvatuksen sosionomit	18	42	43	43	1
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	2 746	2 798	2 658	2 665	-133
Kasvatusta tukeva henkilöstö	850	671	609	616	-55
Leikkipuisto- ja koululaisten iltapäivätoiminnan henkilöstö	276	272	262	262	-10
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto (sis. 3 erityissuunnittelijaa, projektikoordinaattorin, palveluohjauspäällikön ja 8 palveluneuvojaa)	22	24	24	24	0
PERUSOPETUS, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	4 632	4 513	4 770	4 853	340
Perusopetuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	116	114	117	119	5
Opetushenkilöstö	3 672	3 578	3 787	3 836	258
Koulunkäyntiavustajat (sis. ohjaajat, kouluvalmentajat)	645	639	663	695	56
Psykologit ja kuraattorit	160	160	180	180	20
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto	22	22	23	23	1
LUKIO- JA AMMATILLINEN KOULUTUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2 016	1 958	2 020	2 021	63
Lukiokoulutuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	29	28	30	30	2
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö (sis. vakinaisen kirjastosihteerin)	564	559	590	592	33
Stadin ammatti- ja aikuisopiston rehtorit, apulaisrehtorit ja koulutuspäälliköt	40	37	37	37	0
Stadin ammatti- ja aikuisopiston opetushenkilöstö	961	984	960	960	-24
Stadin ammatti- ja aikuisopiston opetusta tukeva henkilöstö	181	125	134	134	9
Psykologit ja kuraattorit	81	87	128	128	41
Työväenopiston apulaisrehtori ja koulutuspäälliköt	5	4	4	4	0
Työväenopiston opetushenkilöstö	122	114	115	115	1
Työväenopiston opetusta tukeva henkilöstö	15	13	14	13	0
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto (sis. 2 erityissuunnittelijaa ja harjoittelijat)	8	7	8	8	1
RUOTSINKIELISET PALVELUT, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	1 027	1 091	1 060	1 057	-34
Päiväkodin johtajat	15	16	16	16	0
Varhaiskasvatuksen opettajat	185	204	203	203	-1
Varhaiskasvatuksen sosionomit	-	3	1	1	-2
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	201	219	193	189	-30
Kasvatusta tukeva henkilöstö ja ryhmäperhepäivähoito sekä perhepäivähoito	45	43	46	46	3
Varhaiskasvatuksen henkilöstö yhteensä	446	485	459	455	-30
Perusopetuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	12	12	13	13	1
Perusopetuksen opetushenkilöstö	357	378	370	371	-7
Koulunkäyntiavustajat	28	35	30	30	-5
Psykologit ja kuraattorit	13	13	14	14	1
Kouluvalmentajat ja tiimivastaava	4	5	5	5	-
Perusopetuksen henkilöstö yhteensä	414	443	432	433	-10
Lukiokoulutuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	4	6	4	4	-2
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö	93	92	98	98	6
Psykologit ja kuraattorit	8	7	8	8	1
Kouluvalmentajat			1	1	1
Lukion henkilöstö yhteensä	105	105	111	111	6
Arbiksen opetushenkilöstö	19	18	19	19	1
Arbiksen opetusta tukeva henkilöstö	7	7	4	4	-3
Arbiksen henkilöstö yhteensä	26	25	23	23	-2
Palvelukokonaisuuden johto	5	5	5	5	0
Palvelukokonaisuuden asiantuntija- ja toimistohenkilöstö	31	28	30	30	2
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto	36	33	35	35	2
HALLINTO, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	576	520	520	523	3

*Määräaikaisten henkilöiden määrään sisältyvät myös sijaiset muiden kuin hallinnon osalta, jolloin henkilöstömäärässä on mukana sekä tehtävän vakinainen haltija että hänen sijaisensa.

TA KAUPUNGIN TUOTTAMAT PALVELUT

KAUPUNGIN TUOTTAMAT PALVELUT	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS TA2023-TB2023	
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Myyntitulot	9 761	8 918	9 231	9 231	0	0,0 %
Maksutulot	32 584	36 590	33 105	33 105	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	2 460	23 437	2 460	2 460	0	0,0 %
Vuokratulot	971	875	978	978	0	0,0 %
Muut toimintatulot	144	482	146	146	0	0,0 %
Tulot yhteensä	45 920	70 302	45 920	45 920	0	0,0 %
Palkat	530 270	539 780	547 210	542 368	-4 842	-0,9 %
Henkilösivumenot	140 971	143 599	141 960	132 256	-9 704	-6,8 %
Palvelujen ostot	297 312	301 374	198 517	211 499	12 982	6,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	23 978	26 009	26 479	27 709	1 230	4,6 %
Avustukset	65 938	66 903	12	20	8	66,7 %
Vuokrat	275 900	280 094	312 494	312 192	-302	-0,1 %
Muut menot	1 430	1 577	1 623	2 251	628	38,7 %
Menot yhteensä	1 335 798	1 359 336	1 228 295	1 228 295	0	0,0 %
Toimintakate	-1 289 878	-1 289 034	-1 182 375	-1 182 375	0	0,0 %

TULOSBUDJETIN ERITTELY PALVELUKOKONAISSUUKSITTAIN

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus

VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN PALVELUKOKONAISSUUS	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS TA2023- TB2023	
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Tulot yhteensä	27 268	35 224	28 000	28 000	0	0,0 %
Menot yhteensä	440 112	444 867	392 014	400 752	8 738	2,2 %
Toimintakate	-412 844	-409 643	-364 014	-372 752	-8 738	2,4 %

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta sekä leikkipuistotoimintaa. Palvelukokonaisuus vastaa kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta sekä yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta. Varhaiskasvatus- ja esiopetusalueita on yhdeksän ja yksityinen varhaiskasvatus on oma palvelunsa.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2022 talousarvioon

Varhaiskasvatusta on varauduttu järjestämään kokonaisuudessaan lähes 35 000 asiakkaalle, mikä on noin 690 lasta vähemmän kuin talousarviossa vuonna 2022. Kaupungin omissa päiväkodeissa olevien lasten määrän ennustetaan kasvavan 260 lapsella ja yksityisen hoidon tuen lapsien 270 lapsella. Kotihoidon tukea saavien lasten määrän ennustetaan vähenevän reilulla 1000 lapsella ja perhepäivähoidossa olevien lasten noin 80 lapsella ja maksusitoumusasiakkaiden määrä myös noin 80 lapsella. Kotihoidon ja yksityishoidon tuen määrärahat ovat talousarviokohdassa TA korvaukset ja avustukset.

Varhaiskasvatuksen asiakasmääräennusteisiin vaikuttaa syntyvyyden lasku, toisaalta yhä suurempi osa lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen. Lisäksi varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttavat työllisyystilanne sekä perheiden valinnat eri varhaiskasvatusmuotojen välillä. Kaupunkistrategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on vieraskielisiä lapsia 6 600 eli 26 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän (11

%) arvioidaan kasvavan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 2800 lasta.

Asiakasmäärän muutos varhaiskasvatuksen eri palveluissa vähentää määrärahoja 1,4 miljoonaa euroa. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän korotukseen on varattu 2,1 miljoonaa euroa. Yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen määrärahat ovat talousarviokohdassa korvaukset ja avustukset, mutta sisältyvät tähän kokonaisuuden tarkasteluun.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön vähenee 130 henkilöllä vuoteen 2022 verrattuna. Tämä johtuu lähinnä puhtauspalveluhenkilöstön siirtymisestä keväällä 2022 Palvelukeskus Helsinkiin.

Uusi varhaiskasvatustalutus vaikuttaa henkilöstön rakenteeseen kasvattaen varhaiskasvatuksen opettajien suhteellista määrää henkilöstöstä. Varhaiskasvatustalutuksen edellyttämään henkilöstörakenteen muutokseen on varattu 800 000 euroa. Lapsen kolmitasoisien tuen käyttöönottoon on varattu 900 000 euroa.

Talousarviokaudella jatketaan toimenpiteitä varhaiskasvatuksen laadun varmistamiseksi ja opettajien sekä lastenhoitajien saatavuuden parantamiseksi ja asiakasohjauksen kehittämiseen. Tähän on varattu 3,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 alussa käynnistetään määräaikainen oppisopimuskoulutuskokeilu 20 varhaiskasvatuksen lastenhoitajalle, jotka eivät ole mukana lakisääteisessä mitoituksessa. Tarveperustainen rahoitus kasvaa 180 000 eurolla.

Kauramaidon tarjoamiseen päiväkodeissa 1.8.2023 alkaen on kohdennettu 335 000 euroa. Varhaiskasvatuksen tuottavuustoimenpiteenä laajennetaan ruoka- ja siivouspalveluiden kilpailuttamista, hyödynnetään palvelukeskuksen yhdistelmätyötä ja ryhdytään tuottavuusselvityksen mukaisiin toimenpiteisiin tuottavuuden parantamiseksi.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus

PERUSOPETUKSEN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS	TA2023-
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	TB2023 %
Tulot yhteensä	8 500	15 350	8 210	8 210	0	0,0 %
Menot yhteensä	402 004	414 324	401 064	413 212	12 148	3,0 %
Toimintakate	-393 504	-398 974	-392 854	-405 002	-12 148	3,1 %

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta ja muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta. Esi- ja perusopetuksen oppilashuoltopalvelut huolehtivat kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemän päätöksen (§ 179) mukaisesti oppilashuollon psykologien ja kuraattorien palvelujen sekä kehitysvammaisten lomatoiminnan palveluiden tuottamisesta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Palveluun kuuluvat psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2022 talousarvioon

Perusopetusta on varauduttu järjestämään 43 400 oppilaalle. Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan kasvavan 900 oppilaalla verrattuna vuoden 2022 talousarvioon. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on vieraskielisiä 25,8 % eli noin 11 200 oppilasta.

Erityisoppilaiden suhteellisen osuuden arvioidaan olevan 14,6 % kaikista oppilaista, eli noin 6000 oppilasta. Erityisoppilaiden suhteellinen osuus on kasvanut viime vuosina.

Oppilasmäärän kasvuun on varattu määrärahoja 6,4 miljoonaa euroa. Varaus kattaa opetushenkilöstön palkat, tarvikehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Lisäksi siihen sisältyy ennakoitu lisäystarve vieraskielisten oppilaiden valmistavassa opetuksessa ja suomi toisena kielenä opetuksessa sekä erityisen tuen oppilaiden palvelut.

Inklusiivisen koulun kehittämiseen on varattu 1,35 miljoonaa euroa ja tarveperustaista rahoitusta on lisätty 1,6 miljoonalla eurolla. Perusopetuksen kouluvalmentajatoimintaan on varattu 0,7 miljoonaa euroa ja kaksikieliseen opetukseen 0,5 miljoonaa euroa. Perusopetuksen yksikkörakennemuutoksiin on varattu 0,2 miljoonaa euroa. Lisäksi kehitysvammaisten lasten iltapäivätoimintaan on varattu 0,4 miljoonaa euroa kasvavan asiakasmäärän vuoksi.

Perusopetuslain mukaisessa koululaisten iltapäivätoiminnan oppilaita ennustetaan olevan noin 10 400 joista kaupungin järjestämässä perusopetuslain mukaisessa iltapäivätoiminnassa kouluilla on 430, leikkipuistoissa 2 300 ja muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa 7150 oppilasta. Kehitysvammaisten iltapäivätoiminnassa on noin 500 oppilasta.

Henkilöstön määrän ennakoidaan kasvavan maltillisesti noin 340 henkilöllä verrattuna vuoteen 2022 oppilasmäärän kasvun seurauksena. Oppivelvollisuuden laajeneminen lisää peruskoulujen opinto-ohjaajien määrää.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Tuottavuutta parannetaan kehittämällä perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan järjestämistä toimialan sisällä laajentamalla leikkipuistoissa järjestettävää perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa 1.8.2022 alkaen. Tämän lisäksi palvelukokonaisuudessa on käynnissä tuottavuusselvitys. Vuoden 2023 aikana käynnistetään selvityksen suosittamia toimenpiteitä.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus

LUKIO- JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JA VAPAAN SIVISTYSTYÖN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2022 1000€	ENNUSTE 2022 1000€	TA 2023 1000€	TB 2023 1000€	MUUTOS TB2023 1000€	TA2023- TB2023 %
Tulot yhteensä	5 435	8 623	4 950	4 950	0	0,0 %
Menot yhteensä	216 908	221 386	215 706	219 494	3 788	1,8 %
Toimintakate	-211 473	-212 763	-210 756	-214 544	-3 788	1,8 %

Määrärahajako palveluittain vuoden 2023 tulosbudjetissa:

Lukio- ja ammatillinen koulutus sekä vapaa sivistystyö TB 2023	Tulot (1 000 eur)	Menot (1 000 eur)
Suomenkielinen lukiokoulutus	250	79 986
Ammatillinen koulutus	2 500	125 276
Toisen asteen oppilashuolto	-	119
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	2 200	13 449
Palvelukokonaisuuden yhteiset rahat	-	664
Yhteensä	4 950	219 494

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön järjestämisestä. Toisen asteen opiskeluhoitopalvelut huolehtivat kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemän päätöksen (§ 179) mukaisesti opiskelijahuollon psykologien ja kuraattorien palvelut sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Palveluja tuotetaan myös osittain yksityisille oppilaitoksille. Tämän lisäksi palvelukokonaisuus järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA-koulutusta), oppisopimuskoulutusta, työllisyydenhoidon koulutuksia, avoimia opintoja, aikuisten perusopetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta, lyhyt- ja täydennyskoulutuksia, nuorten työpajatoimintaa sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta.

Oppivelvollisuus laajentui 1.8.2021 koskemaan myös perusasteen jälkeistä koulutusta, ja palvelukokonaisuuden järjestämät koulutukset ovat soveltuvin osin myös oppivelvollisuuskoulutusta. Oppivelvollisena aloitettu toisen asteen koulutus on opiskelijalle maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Edellä mainittuun maksuttomuuteen oikeutetulle opiskelijalle opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet sekä tutkintomaksut ovat maksuttomia.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2022 talousarvioon

Lukiokoulutus

Suomenkielisten lukiolaisten määrän arvioidaan kasvavan 400 opiskelijalla vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Helsingin kaupungin ylläpitämissä suomenkielisissä lukioissa arvioidaan olevan 9 000 opiskelijaa, joista vieraskielisiä noin 18,5 %. Henkilöstömäärään arvioidaan kasvavan noin 35 henkilöllä vuoteen 2022 verrattuna asiakasmäärän kasvusta johtuen.

Tulosbudjetissa on varauduttu opiskelijamäärän kasvuun 1,8 miljoonalla eurolla. Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Ammatillinen koulutus, Stadin ammatti- ja aikuisopisto

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuoteen. Muun kielisten opiskelijoiden määrä on noin 43,5 % kokonaisopiskelijamäärästä.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa Helsingissä perustuen työikäisen väestön jatkuvan osaamisen kehittämiseen, väestömäärän, erityisesti vieraskielisen väestömäärän kasvuun sekä ammattityöntekijöiden työvoimapoistumaan. Vuodeksi 2022 ammatti- ja aikuisopisto sai 803 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaansa. On todennäköistä, että opetus ja kulttuuriministeriö myöntää vastaavan suuruisen harkinnanvaraisen lisäyksen Stadin ammatti- ja aikuisopistolle myös vuonna 2023.

Tulosbudjetissa on varauduttu 0,3 miljoonalla eurolla työkokeilun aikaisen työelämä- ja oppimisvalmiuksien valmennukseen.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstömäärä vähenee noin 15 henkilöllä vuoteen 2022 verrattuna.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Talousarvioesitykseen sisältyy tuottavuustavoite ammatilliselle koulutukselle. Ammatillisen koulutuksen tuottavuutta parannetaan implementoimalla osaamiskeskuksen toiminta osaksi Stadin ammatti- ja aikuisopiston toimintaan. Tuottavuuden parantamista edistetään myös työllisyyspalvelujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön kohderyhmä kasvaa määrällisesti asukasmäärän kasvaessa. Opetustunteja tarjotaan 4 800 enemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa, yhteensä 107 000 tuntia. Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä on vieraskielisten helsinkiläiset, joita tällä hetkellä opiskelijoista on noin 17 %.

Vapaassa sivistystyössä kehitetään tuottavuutta kehittämällä opetustarjonnan tuotantotapoja ja tehostamalla tilankäyttöä.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

RUOTSINKIELINEN PALVELUKOKONAISUUS	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS	TA2023-
	1000€	1000€	1000€	1000€	TB2023	%
Tulot yhteensä	4 017	7 016	4 060	4 060	0	0,0 %
Menot yhteensä	88 402	90 217	89 411	89 866	455	0,5 %
Toimintakate	-84 385	-83 201	-85 351	-85 806	-455	0,5 %

Määrärahajako palveluittain vuoden 2023 tulosbudjetissa:

Ruotsinkieliset palvelut TB 2023	Tulot (1 000 eur)	Menot (1 000 eur)
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 650	32 916
Ruotsinkielinen perusopetus	900	40 290
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	10	11 303
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	500	3 319
Palvelukokonaisuuden yhteiset rahat	-	116
Ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalv.	-	1 922
Yhteensä	4 060	89 866

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus tuottaa kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, leikkipuistotoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen opetuksen, lukiokoulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä vapaan sivistystyön palvelut. Palvelukokonaisuus huolehtii oppilashuollon psykologien ja kuraattorien palveluiden sekä kehitysvammaisten lomatoiminnan palveluiden tuottamisesta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut. Ruotsinkielisen tutkintokoulutukseen valmentavan (TUVA) koulutuksen järjestää Helsingissä Yrkesinstitutet Practicum yhteistyössä palvelukokonaisuuden kanssa.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2022 talousarvioon

Varhaiskasvatus

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärä pienenee hieman verrattuna vuoteen 2022. Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta tarjotaan jatkossakin päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Päiväkotihoidon ostopalvelusopimukset on kilpailutettu vuonna 2022. Lähes 8 % ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta toteutetaan edelleen ostopalveluna pääosin Töölön ja etelä- Helsingin alueella.

Tulosbudjetissa on varauduttu varhaiskasvatuksen saatavuustoimenpiteisiin 0,3 miljoonalla eurolla ja varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutukseen 0,2 miljoonalla eurolla. Lisäksi on varauduttu varhaiskasvatuksen lakisääteiseen henkilöstömuutokseen 0,15 miljoonalla eurolla ja kauramaidon tarjoamiseen 35 000 eurolla.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstö pienenee 30 henkilöllä vuoteen 2022 verrattuna.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Varhaiskasvatuksen tuottavuustoimenpiteenä ryhdytään tuottavuusselvityksen mukaisiin toimenpiteisiin tuottavuuden parantamiseksi.

Perusopetus

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärä lisääntyy ennusteen mukaan noin 75 oppilaalla vuoteen 2022 verrattuna. Kasvavaan oppilasmäärään on varattu määrärahoja 0,5 miljoonaa euroa. Varaus kattaa opetushenkilöstön palkat, tarvikehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Inklusiivisen opetuksen kehittämiseen on varattu 0,14 miljoonaa euroa.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Lukiokoulutus

Ruotsinkielisten lukiolaisten määrä kasvaa hieman verrattuna vuoteen 2022. Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa arvioidaan olevan noin 1 315 opiskelijaa. Henkilöstömäärä kasvaa noin 5 henkilöä verrattuna vuoteen 2022.

Vuokramuutokset käsitelty toimialatasolla kohdassa Käyttötalouden määrärahat.

Vapaa sivistystyö

Ruotsinkielisessä vapaassa sivistystyössä tarjotaan 21 500 opetustuntia, saman verran kuin vuonna 2022. Vapaan sivistystyön opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Yksi tärkeä tehtävä on kotoutumiskoulutus. Arbiksen opiskelijoista arvioidaan noin 18 % olevan vieraskielisiä vuonna 2023.

Vapaassa sivistystyössä kehitetään tuottavuutta kasvattamalla osallistujamäärää, tehostamalla tilankäyttöä ja kehittämällä tarjonnan tuotantotapoja. Vapaan sivistystyön kehittämistyössä turvataan Arbis ruotsinkielisenä vapaan sivistystyön toimijana ja kohtaamispaikkana.

Asiantuntija- ja toimistopalvelut

Ruotsinkielisen asiantuntija- ja toimistopalvelujen resurssit pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2022. Asiakasmäärän kasvuun vastataan kehittämällä nykyisiä toimintamalleja ja tiivistämällä yhteistyötä.

Toimialan hallinto

TOIMIALAN HALLINTO	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS	TA2023-
	1000€	1000€	1000€	1000€	TB2023	%
Tulot yhteensä	700	4 089	700	700	0	0,0 %
Menot yhteensä	188 372	188 542	130 100	104 971	-25 129	-19,3 %
Toimintakate	-187 672	-184 453	-129 400	-104 271	25 129	-19,4 %

Toimialan hallinto koostuu seitsemästä palvelusta, jotka tuottavat päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille hallinto-, henkilöstö-, tietohallinto-, tila- ja viestintäpalveluita sekä talous- ja suunnittelupalveluita ja pedagogisia kehittämisspalveluita.

Hallinnon henkilöstöön lisäyksenä vuodelle 2023 tulee varhaiskasvatuksen rekrytointiin suuntautuva saatavuustiimi, joka muodostuu yhteensä kahdeksasta asiantuntijasta. Hallinnon henkilöstöstä 175 henkilöä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistoshteereinä, opistoisäntinä sekä kalustehuoltajina. Hallinnon määrärahat sisältävät toimialan koko henkilöstöä koskettavia menoeriä, kuten työterveys- ja palkkahallinnon kustannukset. Oheiset yhteiset toiminnot muodostavat runsaat 60 % hallinnon kustannuksista.

Rahoituslaskelma sisältää toimialan hallinnon menot 42,9 miljoonaa euroa ja päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelujen menot 62,1 miljoonaa euroa.

Osa toimialan tietohallinnon toiminnoista on keskitetty kaupungin yhteiseen tietohallintoon eli Digi Helsinkiin.

Hallinnon menot	TB 2023
	1 000 €
Toimialan hallinnon kustannukset	42 859
Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelut	62 112
Koulujen ja oppilaitosten sihteeripalvelut	5 163
Teknisen työn tilojen laitteiden huolto ja ylläpito	1 085
Toimialan kehittämisspalvelut	3 836
Kiinteistöjen ja kaluston kunnossapito	14 959
Vapaan sivistystyön vahtimestaripalvelut	1 037
Tietohallinnon järjestelmä- ja kehittämisspalvelut, kasko	15 223
Digi Helsinki	13 710
Viestintä- ja markkinointimenot	3 288
Toimialan palveluissa tapahtuvat muutokset	14 098
Toimialan varautuminen ylläpituokrien tasokorotukseen	3 423
Yhteensä	104 971

TA KORVAUKSET JA AVUSTUKSET

KORVAUKSET JA AVUSTUKSET	TB 2022	ENNUSTE 2022	TA 2023	TB 2023	MUUTOS TA2023-TB2023	
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Myyntitulot					0	
Maksutulot					0	
Tuet ja avustukset					0	
Vuokratulot					0	
Muut toimintatulot					0	
Tulot yhteensä					0	
Palkat					0	
Henkilösivumenot					0	
Palvelujen ostot			98 689	98 689	0	0,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					0	
Avustukset			65 580	65 580	0	0,0 %
Vuokrat					0	
Muut menot					0	
Menot yhteensä			164 269	164 269	0	0,0 %
Toimintakate			-164 269	-164 269	0	0,0 %

Talousarviokohta sisältää yksityisten koulujen vuokramenot, perusopetuksen lakisääteiset kotikuntakorvaukset, varhaiskasvatuksen yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen, perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan avustukset sekä muita yksittäisiä avustuksia. Muiden tuottamien palvelujen korvausten ja avustusten talousarviokohdan menot ovat valtuustoon nähden sitovia. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korvaukset ja avustukset ovat kokonaisuudessaan 164,3 miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatuksen tuet

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset ovat 54,7 miljoonaa euroa. Kaupungin strategian mukaan varhaiskasvatuksen saatavuutta vahvistetaan yksityisen hoidon tuen korotuksella. Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti korotuksista kokouksessaan 1.2.2022, joka näkyy vuonna 2023 tulosbudjetissa kymmenen kuukauden osalta. Yksityisen hoidon tukea korotetaan vuonna 2023 17 €/ lapsi/ kk kaikille ikäluokille ja 1.8. alkaen lisäksi 23 €/kk/lapsi. Yhteensä vuonna 2023 yksityisen hoidon tuen kuntalisää korotetaan 40 euroa/kk/lapsi. Näin varmistetaan ja turvataan monipuolinen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonta. Yksityisen hoidon tuen korotuksen arvioidaan lisäävän yksityisen varhaiskasvatuksen käyttöä ja suoritteita. Yksityisen hoidon tuen korotukset edellyttävät määrärahan siirtoa talousarviokohtien välillä. Tämä edellyttää valtuuston päätöstä. Lautakuntaan tuodaan tarvittava määrärahojen muutosesitys kevään 2023 aikana. Lautakunnan 13.9.22 hyväksymän vuoden 2023 talousarvioehdotuksen mukaisesti tulosbudjetissa ei ole enää varausta yksityisen hoidon käynnistämistukeen

Opetuksen korvaukset ja avustukset

Toimiala korvaa helsinkiläisten oppilaiden koulunkäyntikuluja muualla kuin Helsingin kaupungin peruskouluissa opiskelevien oppilaiden osalta. Vuonna 2023 yksityisille kouluille, valtion kouluille sekä kunnille maksettavat kotikuntakorvaukset (clearingkorvaukset) arvioidaan olevan 98,7 miljoonaa euroa.

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustukset

Perusopetuksen iltapäivätoiminnan avustukset järjestöille ja maksukompensaatiot perheille ovat 10,1 milj. euroa. Lisäksi maksetaan muita avustuksia 0,7 milj. euroa. Avustettava iltapäivätoiminta kasvaa 530 lapsella, määrärahararve on 0,7 milj. euroa. Tämä edellyttävää määrärahan siirtoa talousarviokohtien välillä, mikä edellyttää valtuuston päätöstä. Lautakuntaan tuodaan tarvittava määrärahojen muutosesitys kevään 2023 aikana.

Vapaan sivistystyön avustukset

Vapaan sivistystyön avustuksiin on varattu 80 000 euroa.

Korvaukset ja avustukset		TB 2023
		1 000 €
Valtiolle maksettavat korvaukset		23 112
Kunnille maksettavat korvaukset		10 815
Yksityisille maksettavat korvaukset		64 762
Iltapäivätoiminnan avustukset järjestöille		10 173
Muut korvaukset ja avustukset		665
Yksityisen palvelun tuki		26 743
Kotihoidon tuki		27 999
Yhteensä		164 269

TA SOTEPELLE TUOTETUT PALVELUT JA MUU ULKOISESTI RAHOITETTU TOIMINTA

SOTEPELLE TUOTETUT PALVELUT JA MUU ULKOISESTI RAHOITETTU TOIMINTA	TB 2022 *	ENNUSTE 2022 *	TA 2023	TB 2023	MUUTOS TA2023-TB2023	
	1000€	1000€	1000€	1000€	1000€	%
Myyntitulot			23 800	23 800	0	0,0 %
Maksutulot					0	
Tuet ja avustukset					0	
Vuokratulot					0	
Muut toimintatulot					0	
Tulot yhteensä			23 800	23 800	0	0,0 %
Palkat	9 165	9 165	14 959	15 083	124	0,8 %
Henkilösivumeno	2 473	2 473	4 083	4 049	-34	-0,8 %
Palvelujen ostot	1 309	1 309	2 157	2 107	-50	-2,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	145	145	295	255	-40	-13,6 %
Avustukset	582	582	862	862	0	0,0 %
Vuokrat	873	873	1 418	1 418	0	0,0 %
Muut menot	0	0	26	26	0	0,0 %
Menot yhteensä	14 547	14 547	23 800	23 800	0	0,0 %
Toimintakate			0	0	0	

*) TB 2022 ja ennuste 2022 luvut ovat laskennallisia ja suuntaa antavia.

Kaupunginhallituksen 7.3.2022 tekemän päätöksen (§ 179) mukaisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimiala huolehtii opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien palvelujen tuottamisesta sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tuottaa myös peruskouluikäisten kehitysvammaisten lomatoiminnan palvelut sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle. Talousarviossa myös kehitysvammaisten perusopetuslain mukaisen kouluajan iltapäivätoiminnan määrärahat, 6,53 miljoonaa euroa on varattu tähän talousarviokohtaan. Talousarviovalmistelun jälkeen on varmistunut, että hyvinvointialueet eivät järjestä kehitysvammaisten iltapäivätoiminnan kouluajan toimintaa vaan se säilyy kuntien järjestämistä vastuulla. Tämän takia edellä mainittu määräraha jää käyttämättä tässä talousarviokohdassa ja menot siirtyvät toimialan oman toiminnan talousarviokohtaan. Tämä määrärahasiirto edellyttää valtuuston päätöstä. Lautakuntaan tuodaan tarvittava määrärahojen muutosesitys kevään 2023 aikana.

Talousarviokohta sisältää opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien palvelun sekä kehitysvammaisten loma-ajan toiminnan. Toimiala järjestää opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien palvelun sekä kehitysvammaisten loma-ajan toiminnan sotepelellä tehdyn sopimuksen palvelutason mukaan. Toimialan arvion mukaan psykologi- ja kuraattoripalveluihin varatut määrärahat eivät täysimääräisesti huomioi vuoden 2023 muuttuvia lakisääteisiä mitoituksia. Toimiala käy tästä keskustelua sotepelellä.

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimiala maksaa opiskeluhuollon palvelujen tuottamisen menot kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle. Lisäksi tälle talousarviokohdalle kohdennetaan ulkopuolisella hankerahoituksella järjestettävän toiminnan tulot ja menot.

IRTAIMEN OMAISUUDEN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT

Talousarvio- kohta	TP 2021	TB 2022	TB 2023	Muutos TB-TB 2023 -2022
80502	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
Irtaimen omaisuuden perushankinta:				
Tietotekniikkapalvelut ja kehittäminen	14 221	15 000	18 141	20,9 %
Muut hankinnat	10 143	12 060	15 460	28,2 %
Yhteensä	24 364	27 060	33 601	24,2 %

Investointimäärärahat kasvavat noin 6,5 miljoonalla eurolla. Tästä tietotekniikkahankintojen osuus on 3,1 miljoonaa euroa, joka kohdentuu pääasiassa tietokoneiden hankintoihin sekä oppimisanalytiikkaan. Muissa hankinnoissa suurimmat lisäykset ovat varautuminen pienten toiminnallisten hankkeiden lisätarpeeseen miljoonalla eurolla sekä Myllypuron kampukselle tuleviin laite- ja kalustohankoihin noin 1,6 miljoonalla eurolla.

Tietotekniikka hankinnat

Tietotekniikkahankintojen määrärahojen kasvu kohdentuu pääasiassa oppilaiden vanhentuneiden tietokoneiden hankintaan sekä tekoälypohjaisen oppimisanalytiikan kehitykseen:

Vuonna 2023 tietokoneita ja tabletteja hankitaan perusopetuksen oppilaille ja opettajille, Stadin ammattiopistoon ja suomen- ja ruotsinkielisiin lukioihin kaikkiaan 6,7 miljoonalla eurolla. Tästä oppivelvollisuuden laajentumisesta aiheutuvat oppilastietokoneiden investoinnit ovat vuonna 2023 yhteensä 2,5 miljoonaa euroa.

Oppimisen pedagogiikassa hyödynnetään robotiikkaa sekä virtuaaliodellisuutta. Investointeihin on varattu 0,6 miljoonaa euroa. Verkkolukion etäopiskelun tekniikkaan kohdennetaan 0,2 miljoonaa euroa ja esitystekniikkaa korvaamiseen ja uudistamiseen 0,9 miljoonaa euroa.

Asiakastietojärjestelmien kehittämiseen on varattu 5,7 miljoonaa euroa. Järjestelmään sisältyy hakeutuminen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen, sekä perusopetuksen 1. luokalle. Muita laajoja kehitettäviä kohteita ovat digitaalinen oppimisympäristö sekä tekoälypohjainen oppimisanalytiikka. Näiden kehittämiseen on varattu 2,0 miljoonaa euroa.

Toimipisteiden perusparannushankkeiden ja uudiskohteiden laitehankintoihin käytetään 0,7 miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuvat erityisesti luokkien esitystekniikkaan.

Loput tietotekniikan investoinnit kohdistuvat oppimisalustoihin, tiedolla johtamisen projektiin ja teknologiakokeiluihin. Määrärahassa on varaus toimipisteiden perusparannushankkeiden ja uudiskohteiden laitehankintoihin. Määrärahojen puitteissa muut tarvittavat laitehankinnat määritellään ja priorisoidaan yhdessä palvelukokonaisuuksien kanssa käyttäjävaatimusten perusteella.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston tietotekniikkahankinnat kohdistuvat pääasiassa olemassa olevan laitekannan uudistamiseen vastaamaan tämän päivän pedagogisia ja työelämälähtöisiä tarpeita sekä korvaamaan käytöstä poistettuja laitteita. Myös valmistuvia perusparannuskohteita varustetaan vastaavasti tietoteknisin laittein. Stadin ammatti- ja aikuisopiston tietoteknisiin ratkaisuihin ja laitehankintoihin on varattu tulosbudjetissa 1,2 miljoonaa euroa.

Muut hankinnat

Vuonna 2023 kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kalustaa ja varustaa investointimäärärahoilla uudis- ja perusparannushakkeita sekä tekee täydennyshankintoja kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille.

Isoja investointeja vaativia kohteita ovat Helsingin kielilukio ja Helsingin luonnontiedelukio, joiden uudisrakennukset valmistuvat kesällä 2023. Lisäksi vuonna 2023 valmistuvat tilat Kannelmäen peruskoulun Kaarelan raitin toimipaikalle ja päiväkotit Raitille sekä Kannelmäen peruskoulun Kuninkaantammen toimipaikalle ja päiväkodille. Tahvonlahden ala-asteen koulun ja päiväkotit Tahvonlahden perusparannus ja laajennus valmistuvat myös vuoden 2023 aikana sekä Käpylän peruskoulun Väinöläkadun toimipaikka. Varhaiskasvatuspalveluihin valmistuvat päiväkotit Honkasuo uudisrakennuksena ja perusparannuksena päiväkotit Kannelmäki. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluiden leikkipuistoistot Mellunmäki, Rusthollari ja Seppä valmistuvat uudisrakennushankkeina.

Edellä mainittujen lisäksi suomen- että ruotsinkielisen vapaan sivistystyön kohteisiin on varattu määräraha muihin hankintoihin.

Stadin ammattiopiston muut hankinnat

Työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalta rakentuvat opetuksen toteutus suunnitelmat lisäävät tarvetta uusien ja ajanmukaistaa Stadin ammatti- ja aikuisopiston koneita ja laitteita, jotta oppilaitoksessa voidaan toteuttaa tutkintojen perusteiden mukaista, työelämälähtöistä opetusta.

Uudet oppimisympäristöt, työvaltainen oppiminen ja yhdessä tekeminen vaativat uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja opetustiloihin, mikä lisää tarvetta investointeihin sekä koneiden ja laitteiden ajanmukaistamiseen. Opiskelijan on pystyttävä hyödyntämään ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisääntyessä tarvitaan toimivia järjestelmiä oppilaitoksen puolella opiskelun etenemisen seuraamiseen. Uudistuvat oppimisympäristöt edellyttävät henkilöstön työtilojen ajanmukaistamista tiimiopettajuuden mahdollistamiseksi.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston kone- ja laitehankintoihin on varattu talousarvioesityksessä 5,7 miljoonaa euroa. Myllypuron uudisrakennuksen kalustaminen on suurin yksittäinen kohde. Merkittävimmät muut kone- ja laitehankinnat tehdään tekniikan aloilla ja palvelualoilla. Kone- ja tuotantotekniikan opetuksessa käytettävät manuaali- ja cnc-sorvit sekä koneistuskeskus uusitaan. Rakennusosalalla toteutetaan telakaivurin hankinta. Palvelualoilla suurimmat hankinnat ovat logistiikka- ja kiinteistöpalvelualalla sähkökäyttöinen linja-auto ja imulakaisukone.